

AMBRUS ÓVODA

1047 BUDAPEST, AMBRUS ZOLTÁN UTCA 2.

034308

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Többszörösen módosított

„A nevelés alapja a szeretet-a tudás csak eszköze”

(Vörösvári László)

2019

Az óvoda fenntartója: Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat
1042 Budapest, István út 14.

Az Alapító Okirat száma: 145/2011.(V.26.)

Az engedély kiállítója:

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Képviselő-testület

Ambrus Óvoda

Cím: 1047 Budapest, Ambrus Zoltán utca 2.

OM azonosító: 034308

Telefon/ Fax: 06/1 370-90-34

E-mail cím: ambrusovi@ambrusovi.hu

Honlap: www.ambrusovi.hu

Az óvoda vezetője: Markoja Lászlóné

A program készítői : az intézmény nevelőtestülete

A program szerkesztői: Csepelyi Erzsébet

Hargitai Zsuzsanna

Hősné Buda Ágnes

Markoja Lászlóné

A programot felülvizsgálta, módosította:

Markoja Lászlóné

Köpe Krisztina

Fritsch Adrienn

Hősné Buda Ágnes

Öleiné Budai Zsuzsanna

Tartalomjegyzék

1. Gyermekképünk	6
a. Milyen gyermeket szeretnénk nevelni?	6
b. Óvodánk nevelési alapelvei	7
2. Óvodánk szerkezetének bemutatása	9
a. Óvodánk szociokulturális környezete	10
b. Óvodánk sajátos arculata	10
b./1. A külső világ tevékeny megismerése	10
b./2. Mozgás	11
c. Belső szolgáltatásaink	12
3. Óvodánk nevelésének célja	12
4. Óvodai nevelésünk feladata	13
a. Az egészséges életmód megalapozása, kialakítása	13
b. Érzelmi nevelés, szocializáció elősegítése	14
c. Anyanyelvi- értelmi nevelés	15
d. Az iskolai alkalmasságra való felkészítés	15
5. Óvodánk nevelési rendszere és kapcsolata	17
a. Óvodánk nevelési rendszerének modellje	17
b. Óvodánk nevelési rendszerének magyarázata	18
c. Óvodánk kapcsolatrendszerének modellje	19
d. Óvodánk kapcsolatrendszerének magyarázata	20
6. Gyermekvédelem	21
7. Óvodai nevelésünk alapvető keretei	22
a. Gondozás és egészséges életmód alakítása	22
b. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	25
8. A gyermekek tevékenységi formái	28
a. Játék	28
b. Munka jellegű tevékenység	31
c. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	34
9. A fejlesztés tartalmi eszközei	36
a. Anyanyelvi nevelés, kommunikáció	36
b. Kiemelt nevelési feladataink	39
b./1. Külső világ tevékeny megismerése	39

b./2. Mozgás, testi nevelés	44
c. Esztétikai nevelés	48
c./1. Verselés, mesélés	49
c./2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	52
c./3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	56
10. Intézményünk szervezeti és működési rendje	60
a. Az óvodánk, mint szervezet	60
b. Személyi feltételeink és szakmai irányultságunk	60
c. Óvodánk tárgyi feltételei	62
d. Együttműködés és kapcsolat a családdal	63
e. Ünnepeink, sajátos szervezéseink	64
f. A nevelőtestület belső kapcsolatrendszere	65
g. Intézményünk dokumentációi	66
h. Adatkezelés	67
11. Pedagógiai Programunk vizsgálati programja	68
Legitimációs záradék	70
Mellékletek:	
1. A gyermekek jogai	71
2. Támogatási igényünk a fenntartótól	73
Idegen kifejezések magyarázata	74
Felhasznált irodalom	76

A Pedagógiai Programot meghatározó törvények, rendeletek:

- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet módosításáról szóló 137/2018. (VII. 25.) kormányrendelet
- 2011. évi CXC. törvény a Nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2/2005.(III.1.) OM rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének óvodai irányelve
- a Nemzeti köznevelésről szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- 137/2018. VII.25.) Korm. rendelet
- a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXXV. törvény
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény
- a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet
- a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtására kiadott 326/2013. (VIII. 30.)
- Oktatási Hivatal: Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez (aktuális kiadása)
- A pedagógus továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997.(XII.22.) Korm. rendelet
- Kiegészítés az Oktatási Hivatal által kidolgozott Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez felhasználói dokumentáció értelmezéséhez. (Óvodai nevelésre vonatkozóan)
- Oktatási Hivatal: Országos tanfelügyelet. Kézikönyv óvodák számára
- A Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata képviselő testületének vonatkozó önkormányzati rendeletei
- Az Ambrus Óvoda-Vörösmarty Tagóvoda hatályos Alapító Okirata
- Az Ambrus Óvoda régebbi és hatályos dokumentumai

1. Gyermekképünk

"Minden ember más és más, egyedi és megismételhetetlen, és ez már születésnél így van: nincs két egyforma gyerek".

(Kabainé Huszka Antónia)

Az ember, mint legmagasabb rendű individuum, nagyon kevés rögzített viselkedésformát hoz magával a génjeiben, inkább csak lehetőségeket, amelyeket a környezet formál majd végső alakjára. Óvodáskorban, iskolába lépésig lehet sokoldalúan, harmonikusan fejleszteni a gyerekeket, mert ekkor a legfogékonyabbak, legérzékenyebbek az őket érő külső hatásokra.

Az óvoda funkciója: óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő, amely előítéletektől mentes. A pedagógiai tevékenységrendszer és a biztonságos tárgyi környezet segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását, valamint elősegíti az egészségtudatos életformára való nevelést.

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások, szociális képességek fejlődését.

Biztosítja a gyermek fejlődésének, nevelésének és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, BTM, tehetségígéret gyerekek) fejlesztésének optimális feltételeit, segíti az inkluzív nevelést.

Nem ad teret az előítéleteknek sem társadalmi, sem szociális, sem vallási, sem nemi, sem egyéb értelemben és esélyegyenlőséget biztosít.

a. Milyen gyermekeket szeretnénk nevelni?

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akiknek személyisége megfelel a társadalmi elvárásoknak, erkölcsi normáknak, alkalmazkodni tudnak szűkebb és tágabb környezetükhöz. Viselkedésüket az udvariasság, a tolerancia, a szeretet, a másság elfogadása, a segítőkészség és az egymásra való odafigyelés jellemzi.

Rohanó világunk megköveteli a kreatívan gondolkodó, kezdeményező, produktív, önállóságra törekvő egyéniségeket, ezen képességek kialakítását is igyekszünk elősegíteni.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik igényesek a személyükkel és a környezetükkel szemben, egészségesen akarnak és tudnak élni. A gyermek egyedi személyiség, önálló individuum, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben.

A gyermekek egyéni készségei, képességei fejlesztésével, kibontakozásával szeretnénk elősegíteni az életre való felkészülést.

b. Óvodánk nevelési alapelvei:

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja lehetőséget biztosít a nevelőtestületnek, hogy eldönthesse, hogy milyen program szerint fejleszti az intézménybe járó gyermekeket. Az óvodapedagógusok döntése alapján nem az adaptálható programok közül választottunk, hanem figyelembe véve a helyi sajátosságokat, saját Pedagógiai Programot írtunk a mindenkor hatályos ONOAP iránymutatásának megfelelően.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A családi nevelés kiegészítéseként, az óvodai nevelésünk célja, mint a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézményének, hogy gyermekeinket felkészítsük a sikeres iskolakezdesre és beilleszkedésre.

Az óvodai nevelésünk során az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk a gyermekek szükségleteinek kielégítéséről, nagy gondot fordítunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, SNI, BTM és tehetségígéretű gyerekek speciális igényeire, képzett szakemberek bevonásával. Biztosítjuk a mással nem helyettesíthető szabad játékot és a gyermek egyéni életkorspecifikus képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítését.

Az óvodapedagógus személye elfogadó, segítő, támogató attitűdű minta, segíti a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek prevencióját, korrekcióját, fejlesztését, kulcsszereplő modell óvodásaink számára, akit a megbecsülés és a bizalom övez. Kimondott szavaival, cselekedeteivel állandóan alakítja, formálja a gyerekek személyiségét, alapvető pedagógiai, pszichológiai, szociológiai, jogi és etikai tudással rendelkezik. Empátiás készsége, érzelmi gazdagsága a megértve együttműködő nevelői magatartáshoz feltétlenül szükséges, amely elősegíti az inkluzív nevelést. Az óvodapedagógus felkészültsége, szakmai tudása, módszertani gazdagsága, innovatív hozzáállása alapvetően meghatározza a pedagógiai programunk hatékonyságát, a színvonalas pedagógiai tevékenységet és a nevelő-oktató munkát közvetlen segítő munkakörben foglalkoztatott dajkai alkalmazottakkal, valamint pedagógiai asszisztenssel történő összehangolt munkáját is. Ismeri a hatályos alapidokumentumokat, ismer hatékony nevelési-oktatói stratégiákat, tanulásszervezési módokat, módszer- és eszközhasználatát tudatosság, célszerűség és változatosság jellemzi. Képes a gyerekekkel a kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer kiépítésére, az együttműködési formák kialakítására. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket képes hatékonyan nevelni és számukra differenciált fejlesztést biztosítani, amelyet szükség esetén írásban is rögzít. Képes szakszerű, nyílt, hiteles kommunikációra gyermekkel, szülővel, kollégákkal egyaránt, nyitott a visszajelzésekre, melyeket önkritikusan képes elemezni.

Értékeink között alapvető a környezet óvása, védelme, a környezettudatosság alakítása. Az óvodapedagógus rendelkezzen biztos felkészültséggel a gyermek neveléséhez a szaktudományokból, mind írásban, mind szóban alkalmazza a szakmai terminológiát. Az óvodai szakmai munkaközösség aktív tagja, részt vesz az innovációkat támogató pályázatok megírásában.

Folyamatosan képezi önmagát, részt vesz munkáját segítő továbbképzéseken, reális önismerettel rendelkezik, képes önreflexióra, a munkájára vonatkozó építő kritika befogadására, kész a megújulásra. Felhasználja a digitális információforrásokat és az azokról való tájékozódás lehetőségét, valamint az ott elsajátított ismereteket, tudástartalmakat szükség esetén komplexen beépíti a fejlesztésbe.

A migráns gyermekeknek biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét, valamint támogatni, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját és anyanyelvét.

A jó pedagógus egy kicsit saját gyermekeinek érzi óvodásait. Minél színesebb, minél kreatívabb, minél ötletesebb, annál követésre méltóbb, annál több örömet szerez óvodásainak, hatékonyabban neveli, fejleszti személyiségüket, segíti egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását, és pozitívumokra épülő, differenciált fejlesztő értékelést alkalmaz. Hatékonyan alkalmazza az intézményünk által átdolgozott mérőeszközt a gyermekek fejlődése, fejlesztése érdekében, ami a tervezés alapjául szolgál. Az óvodában eltöltött időszak alatt a pedagógus folyamatosan rögzíti a gyermekek fejlettségének aktuális állapotát (az intézményben meghatározott dokumentumokban), amelyről a szülőt tájékoztatja a mindenkori törvényben meghatározott szabályoknak megfelelően. Szükség szerint fejlesztési tervet készít, amelyet egyeztet kollégájával, esetenként szakemberek bevonásával. Az alkalmazott pedagógiai hatásoknak, módszereknek, innovációknak a gyermek személyiségéhez és fejlettségéhez kell igazodnia.

A mi óvodánkban ezeknek az elvárásoknak kell megfelelnie az óvodapedagógusoknak.

Nevelési elveink:

Az ENSZ által deklarált jogok (lásd 1. sz. melléklet) és a köznevelési törvény alapján a kiemelt nevelési elveink a következők:

- A nevelés-oktatás, közvetlen tapasztalatszerzés feladatát megosztjuk a családdal.
- Biztosítjuk minden gyermek részére jogainak érvényesítését.
- A gyermekeket különleges védelemben részesítjük: tisztelet, szeretet, elfogadás, gondoskodás, megbecsülés, bizalom övezi őket a tolerancia és az esélyegyenlőség jegyében.
- Lehetőséget biztosítunk az egyéni képességek kibontakoztatására.
- A gyermeknek biztonságot nyújtó légkört teremtünk.
- A rászorulókat speciális gondozásban részesítjük, a másság elfogadásával, a toleranciával, a diszkrécióval és az inkluzív nevelés tudatos alkalmazásával.
- Elősegítjük a gyerekek, valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek (SNI, BTM, tehetségigéret) alkalmazkodó képességének fejlődését, önállóságra törekvését, az érzelmi élet

és az együttműködés fejlődését, ehhez biztosítjuk a fejlődést elősegítő biztonságos környezet kialakítását és a szükséges tárgyi feltételeket, segédeszközöket.

2. Óvodánk szerkezetének bemutatása

Intézményünk a IV. kerületi Önkormányzat fenntartása alatt működik.

Családi házak és szükséglakások között, Újpest peremén található. Intézményünk a századforduló táján épült bölcsődének, és 1982 óta óvodaként üzemel. Alapterülete 376 m², az udvar alapterülete 468 m².

Az 1997/1998-as tanévben teljes külső tatarozás, belső felújítás megtörtént.

Az udvarunkon egy nagyméretű homokozó, egy EU szabványnak megfelelő mászó egység és egyéb kiegészítő játékeszközök található. Azóta többféle felújítás is történt, a 2017-es évben a teljes műfü cseréje megtörtént Önkormányzati támogatással, valamint az udvari homokozó fölé árnyékoló került. Az udvar hátsó részében veteményes ágyások kialakításával lehetőséget biztosítunk a kerti munkák megismerésére, elsajátítására és végzésére. A virágokkal való ismerkedést és azok gondozását a teraszon található virágládák is biztosítják. Az épülethez tartozó nagyméretű terasz lehetőséget nyújt a szabadban végzett tapasztalatszerzésekre valamint, a kinti étkeztetésre. A nyári melegben a gyermektest hűsítését zuhanyozással, a szomjoltást kerti kúttal oldjuk meg. Évről évre törekszünk az udvarunk szépítésére, füvesítésére, bokrosítására.

Mivel az udvarunk alapterülete kicsi, ezért az önkormányzat által rendelkezésünkre bocsátott Nádor udvaron (380m²) töltötték el a nagyobb gyerekek a játékidőt. Az udvar füves, bokros, platánfákkal övezett, amelyen homokozók voltak található. Ezen területet 2017-ben az Önkormányzat visszaadta a társasháznak, ezért új lehetőséget keresnek a kollégák.

Óvodánk 4 teremmel működik, amelyek átlagosan 38,3 m²-esek.

Az épület beosztása, a csoportszobák, öltözők, stb. méretei miatt óvodánkra a családiasság jellemző. A változatos foglalkozási és sporteszközök az erre a célra kialakított helyiségben található. A könyvtárszobában történik a logopédus, a fejlesztő pedagógus és a pszichológus tevékenysége.

Az Alapító okiratban szereplő engedélyezett férőhelyek száma: 100 fő.

Mivel óvodánk 4 csoportos, a gyermekek összetételének kialakításánál törekszünk arra, hogy homogén szerkezetű csoportokat hozzunk létre. Ezt azonban mindig befolyásolja az év közben jelentkező gyerekek koronkénti megoszlása.

a. Óvodánk szociokulturális környezete

Óvodánk közvetlen környékére régebben az átmeneti és szükséglakások voltak a jellemzőek. A többségük komfort nélküli, vagy alacsony komfortfokozatú, kis alapterületű. A családok egy részének életét nagymértékben nehezítette a munkanélküliség, valamint az alacsony iskolázottság miatt kapott kevés anyagi juttatás.

A nehéz életkörülmények meghatározzák a családok életszínvonalát, ennek ellenére igyekeznek a gyermekeikért mindent megtenni, az óvoda nevelési elveivel egyetértve partnerként együttműködni.

Néhány éve új lakópark épült óvodánk közelében. Az ott élő gyerekek jó szociokulturális háttérrel érkeznek az óvodába. Folyamatosan emelkedik az óvodába járó gyermekek szociális életszínvonala, az ott élő szülők középfokú, illetve felsőfokú (diploma) iskolai végzettséggel is rendelkeznek.

A családok szerkezetére a teljes, a többgyerekes és folyamatosan növekvő számban az egyszülős család a jellemző. Megjelent a patchwork családtípus is, amely esetében mindkét szülő egy vagy több gyermeket hoz a családba. Ilyen esetekben nagyon fontos az egységes, közös nevelési elvek szerinti következetes nevelés.

b. Óvodánk sajátos arculata (óvoda-koncepció)

A családi háttér döntően meghatározza a gyermekek személyiségjegyeit intézményünkben.

A mi pedagógiai programunk a fent említett tényezőket figyelembe véve a következő – egy szinten álló, egymásból következő - koncepcionális elemeket határozza meg:

b./1. Külső világ tevékeny megismerése

b./2. Mozgás

b./1. Külső világ tevékeny megismerése:

A rendszeresen szervezett kirándulásaink alkalmával lehetőség nyílik arra, hogy a gyermek az őt körülvevő környező világról, szülőföldünkről és a helyi hagyományokról, sajátosságokról ismereteket szerezzen. Fontosnak tartjuk, hogy az életkoruknak megfelelő ismeretek birtokába jussanak, amelyek segítik őket a biztos eligazodásban, tájékozódásban. Kiemelten kezeljük a pozitív érzelmi viszony alakítását a természethez, az emberi alkotásokhoz. Célunk, hogy elsajátítsa mindezek védelmét, az értékek megőrzését. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy közvetlen tapasztalás útján ismerkedjenek meg a természeti és társadalmi környezettel, és képet alkossanak annak a formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése komplex módon

történik, amely alapján fejlődik a gyermek tér, sík és mennyiség szemlélete, alakul ítélőképessége és felismeri a különféle viszonyokat (mennyiségi, alaki, nagyságbéli, téri) Küldetésünknek érezzük a szülőföld megismertetését, a hagyományok, szokások ápolását, a családi és a tárgyi kultúra értékelését, szeretetét, védelmét.

Ha a csoport összetétele engedi (valamint a szülők engedélye esetén) lehetőséget biztosítunk a vidéki élet sajátosságairól is benyomásokat szerezzenek 2-3 napos nyári táborozás keretében. Természetesen ez akkor lehetséges, ha szoros, pozitív érzelmi, bizalmi viszony alakult ki a gyerekek, pedagógusok és szülők között.

Az elkülönített kertészünkben a növények, virágok növekedését, fejlődését figyelemmel kísérheti a gyermek, amely során ismerete, szókinccse és felelősségtudata közvetlen tapasztalással gyarapodik. A gondozás és ápolás során a munkajellegű tevékenység megszerettetésére ösztönözzük.

A természet közelségét a csoportszobákban kialakított élősarkok biztosítják, amely lehetőséget nyújt a perceptuális fejlesztés kihasználására is.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek minden olyan spontán és tudatosan tervezett tevékenységben részt vegyen, amely a környezet ápolását és védelmét szolgálja, valamint a fenntarthatóság megalapozását, kialakítását, amelynek hatására a későbbiekben környezettudatos felnőtté válik.

b./2. Mozgás:

A változatos mozgásokkal komoly fejlesztő hatást érünk el a gyermek testi képességeinek kialakulásában, fejlődésében, egészséges életmódjának megalapozásában, kialakításában, a gondolkodásában, beszédfejlődésében, a tanulási zavarok megelőzésében, az iskolai életre való felkészítésben. A gyerekek intenzív mozgásigényének kielégítését, pszichomotoros készségeinek, képességeinek fejlesztését egyedi módon, változatos sporteszközök használatával és a gyerekek életkorának megfelelő, a napirendben megjelenő, hosszabb időtartamú mindennapos testneveléssel biztosítjuk. A spontán, szabad játék keretében végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek komplex módon beépülnek a gyermek fejlesztésébe. Az időjárás figyelembevételével a mozgásos- és sporttevékenységeket a csoportszobában, vagy a megújult műfüves udvaron, valamint a Vörösmarty Tagóvoda tornatermében és sportpályáján végezzük.

Az egyéni differenciált mozgásfejlesztésre nagy hangsúlyt fektetünk, mert nagymértékben fejleszti a gyermekek személyiségét /pozitív énkép alakulása, az önkontroll elsajátítása, érzelmek szabályozása, a társas viselkedés szabályainak betartása, az együttműködési készség fejlődése, kommunikációs képességek fejlesztése gyermekkel, felnőttel egyaránt, valamint a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése/. Az intézményünkben dolgozó pedagógusok között van, aki fejlesztőpedagógiai,

drámapedagógiai és tanítóképző főiskolai végzettséggel is rendelkezik, a megszerzett tudásukkal segítik a gyermekek mindennapi fejlesztését.

c. Belső szolgáltatásaink

A szülők igényeit figyelembe véve lehetőséget biztosítunk a nevelési időn túl, hogy a gyerekek fakultatív programokon vehessenek részt, amelynek finanszírozása szülői, pályázati, vagy alapítványi támogatással történhet:

- A középsős és nagycsoportos gyermekek térítésmentes vehetnek részt hittanoktatáson, korcsolyaoktatáson, valamint a tanköteles gyermekek az Önkormányzat által szervezett úszótanfolyamon.
- Térítéses lehetőségek: igény szerint úszótanfolyam, foci, néptánc, nyelvoktatás.
- Évente néhány alkalommal közös családi programot szervezünk, szinte már hagyományként (közös készülődések, barkácsolások, családi nap, kirándulás, színházlátogatás).
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket (SNI, BTM, tehetségígéret) és beszédhibás gyermekeket külső szakemberek bevonásával fejlesztjük térítésmentesen a Pedagógiai Szakszolgálat által.
- Az Alapító Okiratban engedélyezett sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek fejlesztését speciális szakemberek (utazó gyógypedagógus, esetenként pszichológus, fejlesztő pedagógus) segítik térítésmentesen az Újpesti EGYMI által.

3. Óvodánk nevelésének célja

Célunk a 3-7 éves korú gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztése, képességeinek fejlesztése, jártasságok kialakítása, ismeretek szerzése az adott életkori szakaszban, a legoptimálisabban biztosított specifikus tulajdonságainak kibontakoztatása, megerősítése, amely megfelel a társadalom által kialakított elvárásoknak.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, nemzeti identitásuk ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A családi nevelés kiegészítéseként, az óvodai nevelésünk célja, mint a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézményének, hogy gyermekeinket felkészítsük a sikeres iskolakezdésre és beilleszkedésre. Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, BTM, tehetségígéret) közösségbe való beilleszkedését elősegítsük, az egyéni fejlesztési terv alapján, amelyhez igényeljük a szakemberek segítségét.

Célunk tehát, olyan gyermekek nevelése, akik szeretik, védik, óvják a természetet, környezettudatos szemlélettel rendelkeznek és rendszeres mozgással, egészséges életmód iránti igénnyel rendelkező, harmonikus személyiséggé válnak.

4. Óvodai nevelésünk feladata

Az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése:

- a. Az egészséges életmód megalapozása, a gyermek mentálhigiéniájának kialakítása, megőrzése.
- b. Az érzelmi, erkölcsi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés, a szocializáció elősegítése.
- c. Az értelmi és anyanyelvi képességek fejlesztése, az egyéni képességek kibontakoztatása.
- d. Iskolai alkalmasságra való felkészítése.

a. Az egészséges életmód megalapozása, kialakítása

Ebben a korban fontos a testi és lelki fejlődés. Meghatározóak a testi képességek, ezért a fejlődés elősegítése érdekében biztosítjuk a gyermekek mozgásigényének kielégítését, segítjük a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődését, valamint az egészséges és biztonságos környezet, egészséges életmódra nevelés feltételeinek megteremtését. A testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, valamint az egészséges életvitel, a lelki egészség igényének alakítását.

A gondozás során fokozatosan alakítjuk ki a higiéniai szokásokat, a testápolás szokásait, valamint a helyes napirend folyamatát, rendszerét és a betegségmegelőzés, egészségmegőrzés szokásait.

Változatos tevékenységekkel is biztosítjuk a gyermekek edzettségét, egészségének védelmét, óvását, megőrzését, az egészséges táplálkozás iránti igényét. Elősegítjük a környezettudatos magatartás megalapozását, valamint a környezet védelméhez, megóvásához és a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítását.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, BTM, tehetségígéret) speciális fejlesztését, korrekcióját, részleges lemaradásának kompenzálását, szakemberek bevonásával segítjük elő.

Célunk a gyermeki személyiséget és a közösségi kapcsolatokat inkluzívabbá, erősebbé, fejlettebbé, magasabb szervezettségűvé tenni.

b. Az érzelmi, erkölcsi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés, a szocializáció elősegítése

Az óvodáskorú gyermek személyiségén belül az érzelmek dominálnak. Óvodapedagógusaink számára fontos az én-fejlődés ismerete, hogy az akarati, önérvényesítő magatartástól (3-4 éves) képesek legyünk eljuttatni a gyermeket az önmagát a teljesítményen keresztül történő önérvényesítéshez, önkifejezéshez, önkontrollhoz (6-7 éves korra).

Feladatunk megvalósítása érdekében óvodánkra továbbra is jellemző az érzelmekben gazdag, biztonságot nyújtó, derűs, kiegyensúlyozott, családi légkör, az állandó értékrend.

Az óvodába lépést megelőzően lehetőség szerint meglátogatjuk a családokat, hogy megismerjük a gyermekeket és az őket körülvevő környezetet. Az ott szerzett tapasztalatok és a felvett anamnézis segíti és megkönnyíti a beszoktatást, elősegíti a pozitív töltésű érzelmi attitűd, valamint a kapcsolatok kialakulását. (óvodapedagógus – gyerek, gyerek – pedagógiai asszisztens, gyerek – dajka, gyerek – gyerek kapcsolat)

A személyiségfejlesztés fontos eleme a szocializáció, amelynek alakulását az életkori szakaszoknak megfelelő, közös élményekre épülő együttes tevékenységekkel segítjük elő. Az együttélés alapvető követelményének tartjuk az erkölcsi normáknak való megfelelést és a szociális érzékenység fejlődését. A gyerekek társas kapcsolataiban nagy hangsúlyt fektetünk a másság, az emberi különbözőség, a sajátos nevelési igény elfogadtatására, tiszteletére, valamint a szokás és normarendszer megalapozására, az inkluzív nevelésre. Fontosnak tartjuk a gyermek akaratának fejlesztését, az önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat fejlesztését, amely elősegíti és teret enged önkifejező, esetenként kreatív törekvéseinek. Az óvodapedagógus elvárásai és a társaktól való visszajelzések együttesen segítik elő a pozitív magatartásformák kialakulását (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, tiszteletadás). Rácsodálkoztatjuk a gyermekeket a környezetben rejlő szépségekre, és kialakítjuk ezeknek tiszteletét, megbecsülését, megóvását, megalapozzuk a környezettudatos magatartást. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Fontosnak tartjuk az intézményben dolgozók (óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens és az óvoda más dolgozói, segítő szakemberek kommunikációja, bánásmódja, viselkedése) – mint modell – példa értékű szerepét, amely kiegészíti a családi nevelést.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket (SNI, BTM, tehetségígéret) egyéni fejlesztéssel, szükség esetén speciális szakemberek bevonásával neveljük.

c. Anyanyelvi, - értelmi nevelés

Az anyanyelvi nevelés egész óvodai nevelőmunkánkat áthatja. Helyes mintaadással, igényesen beszélő környezettel ösztönözzük a gyermekeket az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére. Igyekszünk fenntartani kommunikációs kedvüket, meghallgatjuk őket, támogatjuk a kérdések feltevését és megfogalmazását, valamint igyekszünk minden részletre kiterjedő válaszadásra.

Elsősorban a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire alapozva, változatos tevékenységet biztosítunk. A gyermek felfedezi az őt körülvevő szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetet, annak mennyiségi és formai összefüggéseit, amelyek megalapozzák a szülőföldhöz, hagyományokhoz való kötődést is.

Spontán és irányítottan szerzett ismeretek elsajátításával, rendszerezésével, bővítésével segítjük elő a megismerő folyamatok (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás), az anyanyelvi-, és kognitív képességek fejlődését, valamint a szerzett ismeretek, tapasztalatok különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlását, az alkotóképesség fejlesztését. Különösen fontosnak tartjuk a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítását, esetenként digitális eszközök bevonásával.

A kiemelt figyelmet igénylő (tehetséges, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt nevelésű, részképességben lemaradt, SNI, BTM, stb.) gyermekeket egyéni fejlesztéssel, szakemberek bevonásával neveljük.

Az óvodai nevelő munkánk minden területét áthatja az anyanyelvi nevelés és a kommunikáció. Törekszünk a helyes és tiszta beszéd alkalmazására játékos módon, amely fejleszti a gyermekek beszédkedvét és a kapcsolatteremtést, bővítjük szókincsüket.

d. Az iskolai alkalmasságra való felkészítés

Az óvodáskor végére a gyermek a belső érés, a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeképpen alkalmassá válik az iskolakezdésre.

Az iskolai alkalmasság kritériumait több szempontból kell megközelíteni.

A gyermekek személyiségét komplex módon vizsgáljuk meg:

- szomatikus (testi) fejlődés terén,

- pszichikus (értelmi) magatartás területén,
- valamint szocializációs alkalmazkodó képesség szempontjából.

Minden gyerek egyéniség, egyéni képességekkel rendelkezik.

Szomatikus (testi) fejlődés

A 6-7 éves korú, egészségesen fejlődő gyermeknél befejeződik az első alakváltozás és eléri az első nyúlás fázisát. A test arányai megváltoznak, teherbíró képessége nő, megkezdődik a fogváltás. Mozgása összerendezett és harmonikus. Mozgáskoordinációja és finommotorikája dinamikusan fejlődő. Testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Pszichikus magatartás:

Az akarat és az önfegyelem szintjét jellemzi, hogy a gyerek képes testi szükségleteit késleltetni, mozgásszükségletét fékezni, viselkedését irányítani. A tanuláshoz szükséges képességek egyre intenzívebben differenciálódnak. Téri tájékozottsága, térbeli mozgásfejlettsége, perceptuo-motoros fejlettsége, valamint a testsémája eléri az iskolakezdéshez szükséges szintet, vizuális és akusztikus észlelése differenciálódik. Megjelenik a szándékos és tartós figyelem, időtartama fokozatosan nő, könnyebbé válik megosztása, átvitele, amely elősegíti a tanulást. Emlékezete fejlődik, növekszik tartalma, terjedelme, az önkéntelen bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama. A képszerű és szemléletes gondolkodás mellett megjelenik az elemi fogalmi gondolkodás. Folyamatosan, érthetően, változatos mondatszerkezetek, kifejezések használatával, tisztán, érthetően fejezi ki magát. Képes türelmesen meghallgatni mások közlését. Érzelmait verbálisan kifejezi. Elemi ismeretekkel rendelkezik, önmagáról és környezetéről.

Szocializációs alkalmazkodó képesség:

Képes beilleszkedni új közösségbe, tekintettel tud lenni másokra és le tud mondani saját érdekeiről, társaival képes kommunikálni, együttműködni. Egyre több szabályhoz képes alkalmazkodni. Feladattudata kialakulóban van. Ismeri az alapvető viselkedési szabályokat, normákat és azokat betartja. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. Örömmel várja az iskolakezdést.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett, képességeik szerint érik el a leírt jellemzőket.

A beiskolázás, az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti, rugalmas iskolakezdésre.

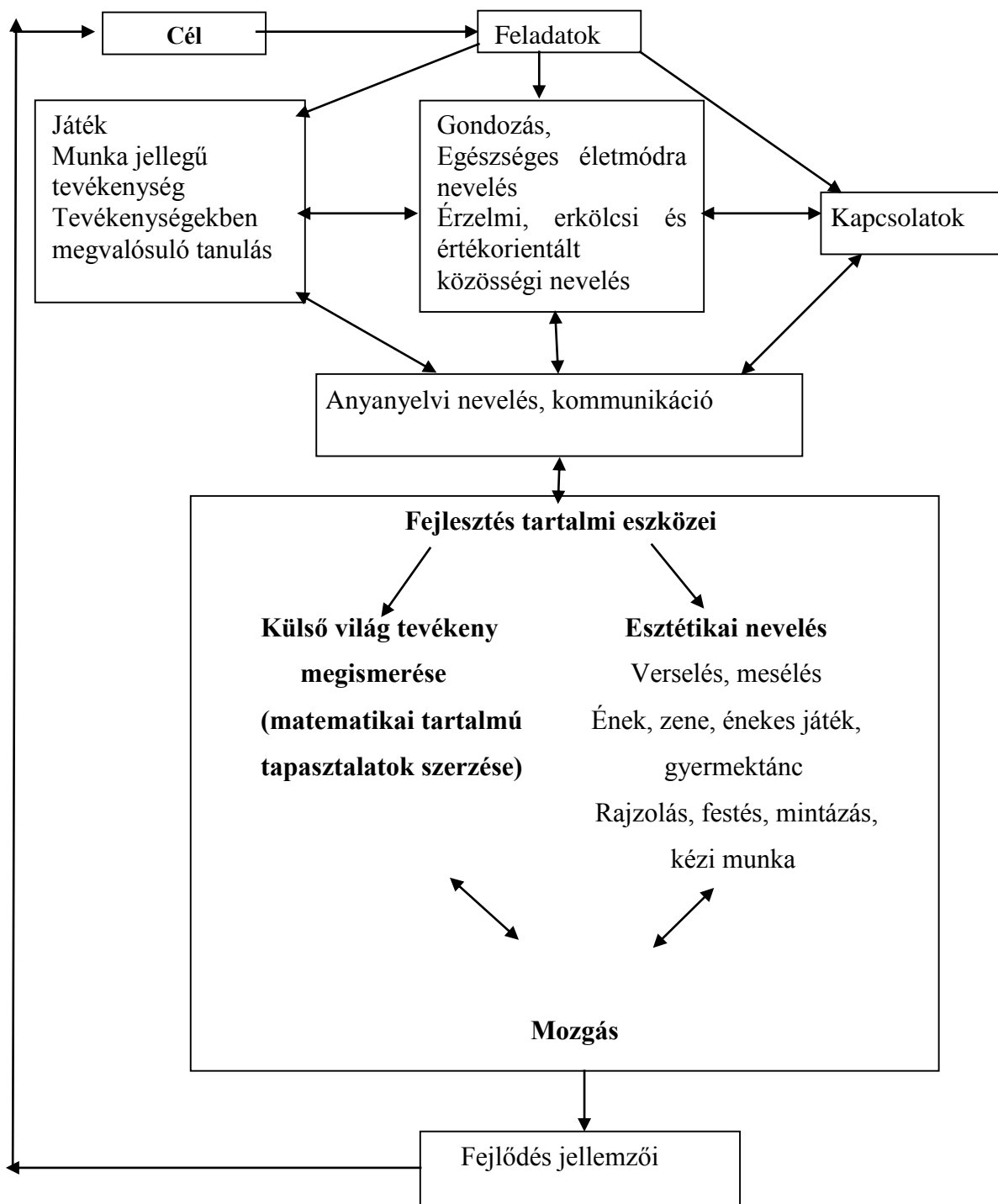
Az iskolaérettség megállapításánál a gyermek személyi megfigyelő lapján rögzített fejlődési mutatók mellett segítséget nyújt a Pedagógiai Szakszolgálat azoknál a gyerekeknél, akiknek beiskolázása nem egyértelműen meghatározható. Az általuk kiállított szakvéleményt az érintett szülőkkel megbeszéljük, és közös megoldást keresünk a gyermek érdekében, a további elhelyezéséről.

Feladatunk az egyéni sajátosságok figyelembevételével olyan készségek, képességek, jártasságok kialakítása, amely elősegíti a kudarc nélküli iskolakezdést.

5. Óvodánk nevelési rendszere és kapcsolata

a. Óvodánk nevelési rendszerének modellje

b. Óvodánk nevelési rendszerének magyarázata

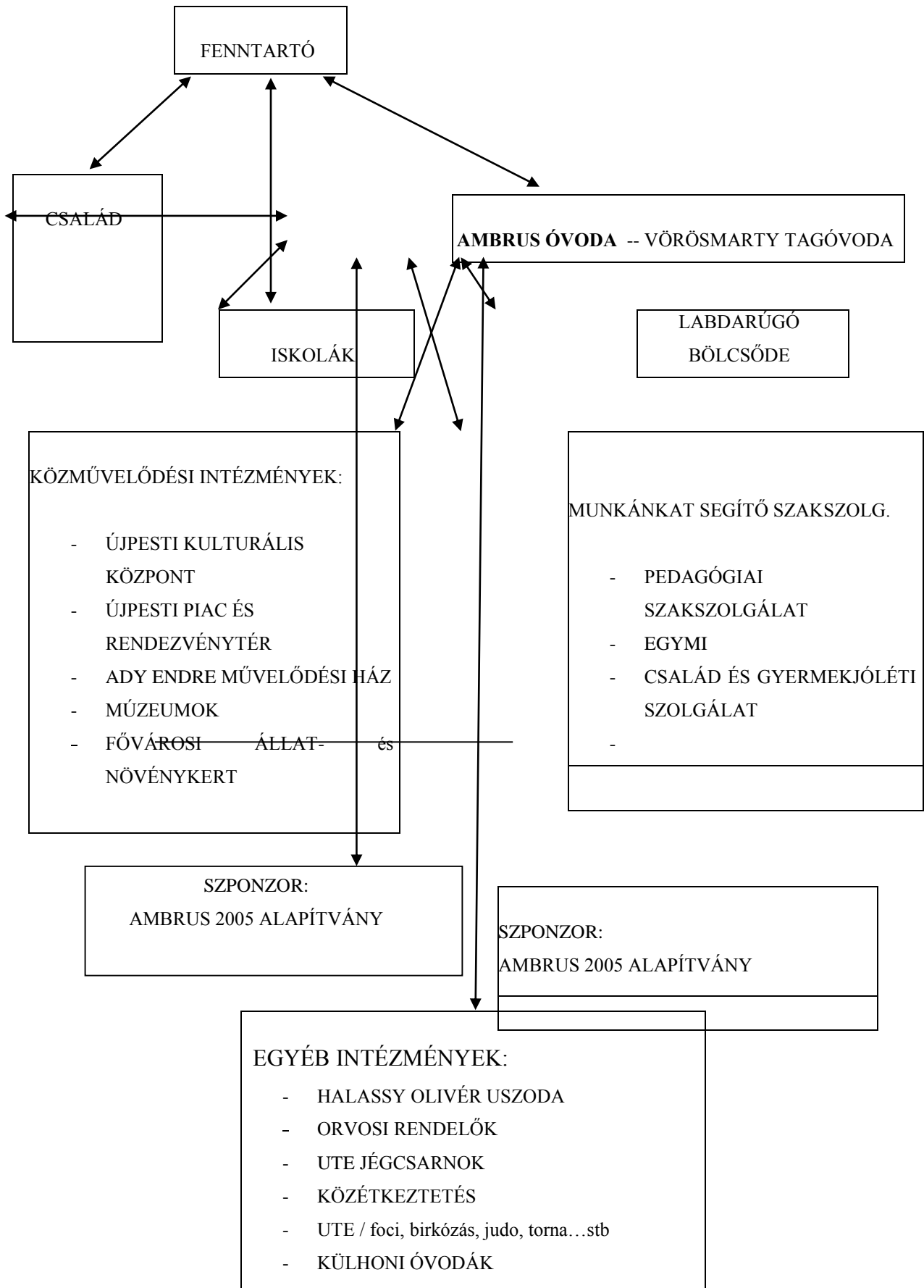
Óvodánk nevelési rendszerét meghatározzák a nevelési célok, nevelési feladatok. A feladatok szorosan kapcsolódnak a nevelés alapvető kereteihez, a tevékenységi formákhoz és bővül a kapcsolatrendszerrel.

A tevékenységi formák a következők: játék, munka jellegű tevékenység, tevékenységekben megvalósuló tanulás, amelyhez szorosan kapcsolódnak a nevelés alapvető keretei: a gondozás, egészséges életmódra nevelés és az értékorientált közösségi nevelés, amit közvetetten befolyásolnak a kapcsolatok.

Az anyanyelvi nevelés és a kommunikáció szorosan összefügg, és áthatja a nevelés alapvető kereteit, a gyermek tevékenységi formáit, a kapcsolatokat, valamint a fejlesztés tartalmi eszközeit. Itt a külső világ tevékeny megismerése és a mozgás, testi nevelés egyenrangú helyet foglalnak el programunkban, amelyet kiegészítenek az esztétikai nevelés eszközei: verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.

Ennek együttes hatására jönnek létre a gyerekek egyéni fejlődésének jellemzői, amelyek elősegítik a cél megvalósulását.

c. Óvodánk kapcsolatrendszerének modellje

d. Óvodánk kapcsolatrendszerének magyarázata

Folyamatosan tartjuk a kapcsolatot a fenntartóval, amely biztosítja intézményünk működését.

Kiemelten fontosnak tartjuk a családokkal való kapcsolatunk alakítását, a mindennapos kapcsolattartást, információcserét. Ennek érdekében minden lehetőséget megragadunk, amely elősegíti a családokkal való szoros együttműködést (pl.: lehetőség szerinti előzetes családlátogatás az óvodakezdés előtt, ill. szükség szerint gyakrabban, rendszeres beszélgetések - napi szinten, személyes interjúk, kérdőíves felmérések – évente, fogadóóra, közös programok, közös kirándulások – legalább évente kétszer).

Leendő óvodásainkat, akik közül néhányan a környező bölcsődékből jönnek, előzetesen meglátogatjuk csoportjukban.

A differenciált egyéni fejlesztésben, valamint a gyermekek szűrésében, a problémák feltárásában, megoldásában a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei segítik munkánkat (logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus)

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek fejlesztéséhez segítséget nyújt az Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézet (EGYMI).

A szűrővizsgálat a 19/2009.(VI.18.) EüM rendelet szerint történik, mely biztosítja az egészséges életmód megalapozását.

A nevelési időn túl lehetőséget biztosítunk, hogy a gyerekek fakultatív programokon vehessenek részt melynek finanszírozása szülői, pályázati vagy alapítványi támogatással történhet.

Különböző, változatos programokon veszünk részt, az Újpesti Kulturális Központ, az Újpesti Piac és UP Rendezvénytér, valamint az Ady Endre Művelődési Ház szervezésében.

A Fővárosi Állat- és Növénykertet évente legalább kétszer, a múzeumok kiállításait alkalmanként látogatjuk.

Ingyenes uszodai úszásoktatáson vehetnek részt a tanköteles korú gyerekek a Halassy Olivér Uszodában óvodapedagógusaink kíséretével, valamint más uszodában is, szülői finanszírozással, illetve alapítványi támogatással.

Szoros a kapcsolatunk az Újpesti Torna Egyesülettel (UTE): a jégcsarnokkal, a birkózó, a judo, a torna és a labdarúgó szakosztállyal. Több csoport is részt vesz a birkózó szakosztály által szervezett mozgásfejlesztő tornán, amely lehetőség szerint pályázatok útján támogatja az intézményünket. Az UTE jégcsarnoka ingyenesen lehetőséget biztosít a korcsolyázás megszerettetésére. Szülői finanszírozással lehet további korcsolyázást igénybe venni, valamint kihelyezett focis tornát is szerveznek a tagóvodánk tornatermében, ill. a műfüves sportpályán, amelyen a gyermekek lelkesen vesznek részt. A kapcsolatot szorosabbá teszi, hogy a futball szakosztály is támogatja óvodánkat mozgásfejlesztő eszközökkel.

A Vörösmarty Tagóvoda biztosítja a tornatermet, ill. a műfüves sportpályát a hosszabb időtartamú irányított mozgásos tevékenységeinkhez.

Kiemelkedő az iskolákkal való kapcsolatunk, hiszen célunk és feladatunk a gyermekek felkészítése a sikeres iskolakezdetre. A későbbiekben folyamatosan figyelemmel kísérjük első osztályosaink fejlődését.

Gyermekvédelmi felelősünk állandó kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársával. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Az Ambrus 2005 Alapítvány elsősorban a hátrányos helyzetű gyermekek támogatását biztosítja, valamint különböző programok költségét finanszírozza. Az Alapítvány által szervezett családi nap fontos alkalom a szülő-óvoda kapcsolat erősítésére.

A gyermekek közétkeztetését, egészséges étrend bevezetésével és biztosításával a közbeszerzési pályázaton nyertes konyha végzi.

6. Gyermekvédelem

A köznevelési törvény rendelkezései alapján óvodánk vezetője felel a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért. Az óvoda gyermekvédelmi felelőse éves terv alapján dolgozik, amelyet év végén értékel. Részt vesz a kerületi továbbképzésekben, amelyről a testületet tájékoztatja. Szoros kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálattal, a szociális segítővel, az esetleges esetekről, történésekről rendszeresen feljegyzést készít. A törvényi változások követése miatt Gyermekvédelmi Szabályzat segíti munkánkat.

A terv készítésének szempontjai:

- a szülők szociális, szociokulturális háttere
- a sajátos nevelési igény
- veszélyeztetettek
- hátrányos helyzetűek
- egyszülős családok
- patchwork családok

Szempontok a veszélyeztetettség feltárására:

- nevelési hiányosságok
- anyagi okok
- egészségügyi okok

- rossz lakásviszonyok
- megromlott családi kapcsolatok
- erkölcsi ítéletek a családban
- bűnözés

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során segítséget nyújt a problémák kezeléséhez, vagy megfelelő szakemberhez irányítja.

Az óvodapedagógus feladata: veszélyeztetettség esetén jelezzen a vezetőnek és a gyermekvédelmi felelősnek, valamint a Gyermekvédelmi Szabályzatban rögzítettek szerint járjon el a mindenkor hatályos jogszabályok alapján.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kapcsolattartás formái:

- esetmegbeszélés
- jelzőrendszeri szakmaközi megbeszélés
- szociális segítő jelenléte
- nevelői értekezleten előadás
- családlátogatás (szükség esetén többször, a gyermekvédelmi felelőssel együtt)

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, ill. a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek érdekében kapcsolatot tartunk az érintett kisebbségi önkormányzatokkal, kisebbségi szervezetekkel, valamint segítjük a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

7. Az óvodai nevelésünk alapvető keretei

a. Gondozás és egészséges életmód alakítása

Feladata:

A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése. Harmonikus, összerendezett mozgás és a testi képességek fejlődésének elősegítése. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a testi fejlődés elősegítése. A gyermek fejlődéséhez és személyiségének fejlesztéséhez szükséges biztonságos környezet kialakítása. Ideális mentálhigiénés feltételek kialakítása, a gyermekek lelki egészségének alakítása, erősítése. Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával speciális, prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátása. Az egészség szomatikus, pszichikus és szociális harmóniájának biztosítása. Az egészséges életmód, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve

tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, a szervezet védelme, edzése, óvása.

Tevékenységek:

A helyes életritmust rugalmas, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe vevő napirend, hetirend, szokás- és szabályrendszer kialakításával biztosítjuk. Elegendő idő biztosításával az egyes tevékenységek mindig azonos időben ismétlődnek (étkezések, mindennapos testnevelés, levegőzés, pihenés). Lehetőséget adunk a nap folyamán relaxációs gyakorlatokat alkalmazására.

Testápolás keretében alapozzuk meg a gyermek tisztaság iránti igényét és az egészségügyi szokásait. A gyermek utánzási hajlama lerövidíti a szokássá válás és automatizálódás folyamatát.

Az étkezés önkiszolgálással és naposi tevékenységgel történik, az esztétikus terítés és a kulturált étkezési szokások betartásával. Fontosnak tartjuk az egészséges táplálkozás feltételeinek megteremtését, zöldség-gyümölcs napokkal, amely kiegészíti a közétkeztetést. Az öltözködés a test védelmét szolgálja, a ruházat igazodik az időjárás változásaihoz, kényelmes, könnyen le- és felvehető legyen.

A pihenés, alvás a gyermek egyéni alvásigénynek kielégítését, testi fejlődését szolgálja. Törekszünk a hetirendben megfogalmazott tevékenységek betartására, ezzel alakítjuk ki a gyermekekben a rendszeresség iránti igényt.

Módszertani alapelveink:

- Törekedjünk a gondozás területén a családi nevelés hiányosságainak pótlására.
- A gyerekeket megkülönböztetett figyelemmel vegyük körül a gondozási teendők során.
- Biztosítsuk az alapvető higiéniai szokások kialakítását.
- Vegyük figyelembe a gyerekek egyéni szükségleteit, és tartsuk szem előtt azok kielégítését.
- Törekedjünk arra, hogy egészségtudatos szemléletmódot alakítsunk ki a gyermekekben.
- Formáljuk a gyermekek esztétikai érzékét.
- Segítsük elő a stresszhelyzetek oldását.
- Juttassuk el a gyerekeket az önállóság szintjére, és teremtsük meg annak optimális feltételeit.

Fejlődés jellemzői: 6-7 éves korra

Testápolás:

- Önállóan mosakodnak, törülköznek.
- A toalettet rendeltetésszerűen használják.
- Étkezés után fogápoló szereket használnak, ügyelnek ezek rendjére, tisztaságára.
- Zsebkendőt használnak, megfelelően fújják az orrukat.
- Igényükké válik a fésű használata.
- SNI, BTM gyerekek saját képességeihez mérten érik el a fent leírt jellemzőket.

Önkiszolgálás:

- Önmagukat teljes önállósággal látják el. (SNI gyerekek saját képességeikhez mérten)
- Segítenek a terem bármilyen célú átrendezésében.
- Segítséget nyújtanak társaik és a felnőttek részére.

Étkezés:

- Igényükké válik az asztal esztétikus elrendezése, a tisztaság megőrzése.
- Az evőeszközöket rendeltetésszerűen használják, csukott szájjal étkeznek, szalvétát használnak, kulturáltan viselkednek.
- Kancsóból biztonságosan két kézzel öntenek.

Öltözködés:

- Önállóan öltözködnek, vetkőznek, hajtogatnak, kialakul bennük a rendszeret.
- Igény szerint önállóan változtatnak öltözékükön.

Pihenés:

- Követi a gyermekek egyéni életritmusát.

Kapcsolata a családdal:

A helyes életritmust, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a családdal együttműködve közvetítjük és alakítjuk ki. Pedagógiai szakértelmünkkel segítséget nyújtunk a család és óvodai nevelés összhangjának megteremtéséhez. Az egészséges életmód iránti igényt különböző programok és előadások keretében szakemberek bevonásával ismertetjük meg a szülőkkel.

Ezek lehetnek pl.:

- Gyakoribb gyermekbetegségek felismerése, tennivalói, gyermekbalesetek megelőzése (gyermekorvos előadása).
- Higiénés szokások, helyes táplálkozás, az elősködők elleni védekezés lehetőségei (védőnő előadása).
- Leggyakoribb gyermekkori balesetek, megelőzésük, ellátásuk (mentőápoló, gyermekorvos előadása).
- Szájüreg és a fogazat betegségei, a prevenció lehetőségei (fogorvos előadása).
- Az asztma és az allergiát kiváltó tényezők (tüdőgyógyász, bőrgyógyász).

- Testi- lelki egészség összefüggései, a stresszoldás (óvodai szaktanácsadó, pszichológus).
- Fejlesztőpedagógia (fejlesztőpedagógus).
- Az egészséges táplálkozás (életmód-tanácsadó, élelmezésvezető előadása).
- A családban előforduló krízishelyzetek kezelése (a gyermekjóléti szolgálat koordinátora).

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Mozgás:

- Egészséges, biztonságos környezet biztosítása.
- Edzettség és egészségvédelem alakítása.
- Szabadban végzett mozgásos tevékenység, játék, levegőzés biztosítása.
- Mozgás, testséma fejlesztés - lateralitás alakítása.

Külső világ tevékeny megismerése:

- Különböző témakörökhöz és tevékenységekhez való kapcsolódás biztosítása (család, évszakok, testünk, stb.).
- Spontán, érzékszervek által szerzett tapasztalatok nyújtása.

Anyanyelvi nevelés:

- A gondozás és egészséges életmód kialakításnak területén, egész nap folyamán szókincsbővítés, kommunikációs helyzetek, udvariassági formulák használata.
- Speciális szakemberek bevonásával prevenciós és korrekciós tevékenységek végzése, valamint a tehetséges gyermekek speciális fejlesztése.

Ének, énekes játék, gyermektánc:

- A tevékenység során a mozdulatok elsajátítása és esztétikus kivitelezése.
- Az igényes ruházat, esztétikus összkép kialakítása.

Verselés, mesélés:

- A témához kapcsolódó versek, tanulságos történetek alkalmazása a helyes szokások kialakulásának elősegítésére.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- Önmagukkal, környezetükkel és a tevékenységek során készülő produktumokkal szemben való igényesség alakítása.

b. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Feladata:

Elősegíteni a szocializációt, amely tartalmazza a társadalom által meghatározott normákat, szokásokat, szabályokat, valamint a másság, különbözőség, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek elfogadását. Fontosnak tartjuk a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek és a családhoz való kötődés elsajátítását és erősítését. Összességében befolyásolja a gyermek személyiségének alakulását, a közös élményekre épülő együttes tevékenységekkel segíti elő a pozitív erkölcsi tulajdonságok kifejlődését (pl. együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, tolerancia, másság elfogadása, értékek sokféleségének elfogadása, tiszteletben tartása), és elősegíti az inkluzív nevelést. Az óvodapedagógusok és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők viselkedése modellt értékű kell, hogy legyen, amely elősegíti a közösségi érzés alakulását, a csoportkohézió kialakulását, szorosabbá tételét, a nemzeti hovatartozás interiorizációját.

Tevékenységek:

Játék és egyéb szabadon választott tevékenység során gyakorolják a közösségi élet szabályait. Az étkezések, öltözködés és egyéb testápolási teendők alkalmával kapcsolatokat hoznak létre, megtanulják figyelembe venni a másikat, szocializációjuk felgyorsul, fejlődik felelősségérzetük, kötelességtudatuk. Mindennapi testnevelés során elsajátíthatják az együttélés szabályait, e módon alakul a gyermekek szociális magatartása, empátiája, alkalmazkodó képessége, társas kapcsolatai, az együttműködés igénye.

Módszertani alapelveink:

- Törekedjünk az érzelmi biztonság, a derűs, szeretetteljes, nyitott, elfogadó légkör biztosítására.
- Segítsük elő a személyes érintkezések során a beilleszkedést, a közösségi magatartás kialakulását.
- Rendelkezzünk alapvető ismeretekkel fejlődésről, személyiségzavarokról, magatartásproblémák okairól, a tehetséggondozás módszereiről.
- Ismerjük a társas kapcsolatokra vonatkozó feltáró módszereket, a közösség kialakítását, fejlesztését elősegítő pedagógiai módszereket.
- Igyekezzünk megismerni a gyermek képességeit, motivációit, alkalmazzuk a megismerés, megfigyelés módszereit.
- Szervezzük az óvodai életet úgy, hogy a közös élményekre épülő, közös tevékenységek során a pozitív erkölcsi tulajdonságok (figyelmesség, tolerancia, másság elfogadása) kialakuljanak, megerősödjenek, a szociális hátrányok enyhüljenek.
- Ismerjük konfliktuskezelés hatékony módszereit.
- Erősítsük a gyermek akaratát (önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat).

- Alakítsuk együttesen a közösségi szokásokat, igazodva az SNI gyerekekhez.
- Ismerjük fel a kiemelt bánásmódot igénylő gyermekeket, nyújtunk hatékony, differenciált bánásmódot.
- Tegyük lehetővé olyan tevékenységek végzését, amelyek serkentik a gyermekek önállóságát, aktivitását és együttműködési képességét.
- Tartsuk szem előtt (a gyerekek életkori sajátosságainak figyelembevételével) a csoportszoba mobilizálható bútorainak rendezését, különösen az SNI- is gyerekeknél (látássérült).
- Vegyük igénybe - szükség esetén- a szakemberek segítségét a speciális fejlesztéshez.

Fejlődés jellemzői: 6 - 7 éves korra

- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat.
- A spontán alakuló csoportokban képesek együttműködni.
- Alakul önbizalmuk.
- Felelősséget éreznek a vállalt feladatért, tudatosodik bennük, hogy a közösség érdekében végzik.
- Kialakul a feladat megértése és törekszik annak eredményes elvégzésére.
- Tisztelettel viselkednek másokkal szemben.
- Az óvónő - gyerek és gyerek - gyerek kapcsolatát a pozitív töltés jellemzi.
- A szabályokhoz alkalmazkodnak.
- Érdeklődnek egymás iránt, észreveszik, kinek van szüksége segítségre.
- SNI gyerekek saját képességeihez mérten érik el a fent leírt jellemzőket.

Kapcsolata a családdal:

Intézményünkre jellemző a nyitottság, ezért folyamatosan olyan rendezvényeket, programokat szervezünk, amelyeken a szülők a gyermekeikkel együtt vesznek részt. A nevelői értekezletünkön a szülői közösség választott tagjai észrevételeikkel, javaslataikkal segítik, a nevelői munkánkat.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Játék:

- A játék minden területén egymáshoz, és a kialakított szabályokhoz való alkalmazkodás.
- A társas kapcsolatok, a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák kibontakozása.

Tevékenységben megvalósuló tanulás:

- Az egész csoportra vonatkozó, mikrocsoportos vagy egyéni fejlesztő tevékenységszervezés során alkalmazkodás, a másik véleményének meghallgatása.

Munka jellegű tevékenység:

- Együttesen végzett tevékenység öröme, a másik munkájának megbecsülése.
- Egyre több információ, pontosabb tapasztalat és speciális ismeretek megszerzése.

Anyanyelvi:

- Az udvariasság, a beszédfigyelem és az egymásra való odafigyelés kialakulása.

Mozgás:

- Az egymásra való figyelés kialakulása az együtt végzett mozgásos tevékenységek során.
- A társas kapcsolatok és a csoportkohézió erősödése a mozgásos játékok során.

Külső világ tevékeny megismerése:

- A közösen szerzett élmények, tapasztalatok segítségével a közösségi magatartás kialakulása.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

- A körjátékok, párválasztók közösségformáló hatásának erősítése játékos módon.
- Érzelmi többlet biztosítása a zene, a dallam, a ritmus, a közös zenehallgatás által.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

- Az egymáshoz való alkalmazkodás elősegítése a közösen végzett festés, rajzolás, vágás-ragasztás, a mikrocsoportos munka során.
- A közösségi érzés elmélyítésének elősegítése a szerepjátékhoz közösen készített eszközökkel.

Verselés, mesélés:

- A közösséghez való tartozás érzésének erősítése a közös versmondás, mesehallgatás során.

8. A gyermekek tevékenységi formái

a. Játék

Feladata: A játék a gyermek legfontosabb fejlesztő tevékenysége, így a nevelésünk leghatékonyabb eszköze. Elemi pszichikus szükségletek elégülnek ki a játék folyamán, amelyhez zavartalan feltételeket biztosítunk, ezzel elősegítjük a szocializációt és az értelmi fejlődést. A játéknak át kell hatnia a mindennapos tevékenységeket, mert a játék formálja az értelmi, érzelmi és társas folyamatokat.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. A valóság eseményei, történései, hatással vannak a gyerekek értelmi képességeinek fejlődésére, gondolkodására. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét, az elmélyült gyermeki játék kibontakozását. A felnőtt mintát ad, bevonható társként jelen marad, kezdeményez, ha a játék elakad, valamint jelenléte lehetővé teszi a társas kapcsolatok alakulását. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése, mely megjelenik a napirendben, időbeosztásban, tevékenység szervezésben.

Tevékenységek:

Gyakorlójáték során a gyerekeknek lehetőségük nyílik arra, hogy egyes tevékenységeket begyakoroljanak, amelyeket funkcióöröm kísér.

Szerepjáték, szimbolikus játék alkalmával a megszerzett ismereteket, tapasztalatokat és elképzeléseiket az érzelmek tükrében játsszák ki magukból.

Barkácsolás során gyakorolják a vizuális technikákat, ill. önmaguk készítik el a játékhoz szükséges eszközöket, fantáziájuk kibontakozhat.

Dramatizálás és bábozás során irodalmi és saját élményeiket elképzeléseik szerint, kötetlen módon jelenítik meg, valamint lehetőségük nyílik a báb személyiségébe bújva az őket érő lelki élmények kijátszására, feldolgozására.

Konstruáló játék során a gyerekek különböző építőelemekből, alkatrészekből, anyagokból, dobozokból, a teremben található tárgyakból építményeket, játékeszközöket hoznak létre.

Szabályjáték során meghatározott szabály szerint játszanak, önkéntes vállalás alapján. Elősegíti a kudarcűrő képesség fejlődését, az alá- és fölérendeltségi viszonyokhoz való alkalmazkodást, az önfegyelmet, monotóniatűrést, szabálytudat kialakulását.

Az értelemfejlesztő, képességfejlesztő játékok biztosítják a gyermekek értelmi képességeinek fejlődését és lehetőséget adnak a prevencióra, a korrekcióra, valamint a tehetséggondozásra.

Módszertani alapelveink:

- Biztosítsuk a játék feltételeinek megteremtését: a nyugodt légkört, a megfelelő, biztonságos helyet, elegendő időt, változatos eszközöket.
- Ösztönözzük a gyermekek önálló fantáziájának és alkotókészségének kibontakozását.
- Vegyük figyelembe a játék irányításának elveit, az életkori sajátosságokat és a gyermek fejlettségi szintjét.
- Biztosítsunk lehetőséget a sokirányú tapasztalatszerzésre, élményszerzésre.
- Segítsük elő a pozitív és negatív élmények kijátszását.
- Játékos formában törekedjünk a részképesség-zavarral küzdő és kiemelt figyelmet igénylő gyerekek képességeinek korrekciójára és/vagy kompenzációjára.
- Adjunk lehetőséget a tehetséges gyermekek képességeinek kibontakoztatására.

Fejlődés jellemzői: 6 - 7 éves korra

- A gyakorlójáték más játékfajták elemeiként jelentkeznek.
- Eljutnak a játék szabályainak elfogadásához, betartásához.
- Képesek változatos játékhelyzeteket létrehozni.
- Önállóvá válnak a közös tervezésben, szerepek és eszközök kiválasztásában.
- A maguk által készített eszközöket felhasználják, beépítik játéktevékenységükbe.
- Igényessé válnak alkotásaik létrehozásában.
- A hétköznapi életből merített jeleneteket, történéseket és az irodalmi élményeket is szívesen jelenítik meg.
- Képesek kreatívan használni a különböző anyagokat.
- Szívesen vesznek részt a bonyolultabb, nagyobb szellemi erőfeszítést és ügyességet igénylő szabályjátékokban.
- Kialakul az egészséges versenyszellem.
- SNI-s gyerekek saját képességeihez mértén érik el a fent leírt jellemzőket.

Kapcsolata a családdal:

Tájékoztatót adunk a gyerekek játékban való fejlődéséről. Ötleteket és tanácsokat adunk a szülőknek a játékfajtákról és segítséget nyújtunk a játékszerek vásárlásához. A szülői értekezletek és a nyílt napok alkalmat nyújtanak arra, hogy megismertessük az együtt játszás fejlesztő hatását.

Kapcsolatok más területekkel:

Munka jellegű tevékenységek:

- A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű.

Tevékenységben megvalósuló tanulás:

- Ismeretek elsajátítása, tapasztalatok szerzése játékos módon, játékba ágyazottan, spontán, ill. irányított módon.

Anyanyelvi nevelés:

- Közlési vágyat ébresztése a játékot kísérő érzelmek által, a gyermekek beszédkedvének fokozása.
- A nyelvi-kommunikációs készség fejlődése, a szókincs gyarapodása.
- A beszéd, a gondolkodás ösztönzése a játék közben feltett kérdésekkel és óvónői válaszokkal, valamint a metakommunikáció használatának elősegítése.
- Az anyanyelvi játékok és a humor adta lehetőségek kihasználása.

Közösségi nevelés:

- A viselkedési szabályok közelivé és elfogadhatóvá tétele a játék által. (Szabályok megértése, helyes magatartás gyakorlása.)

Külső világ tevékeny megismerése:

- A spontán, szabad játék során változatos hely, idő, eszközök biztosítása a közvetlen környezet és a benne zajló változások felfedezése céljából.
- Az ismeretek bővülésének biztosítása az gyermekeket körülvevő világról, természeti, társadalmi környezetről, hagyományokról, a szülőföldről.

Mozgás

- A mozgásfejlődés, a kézügyesség, finommotorika fejlődésének elősegítése.
- Új mozgásformák kialakulása, gyakorlása
- A mozgásos játékok, a mindennapos testnevelés élményszerűvé tétele.

Ének, énekes játék, gyermektánc:

- Az óvodapedagógussal való kapcsolat szorosabbá, közvetlenebbé tétele a höcögtetők, lovagoltatók, tenyérsimogatók által.
- A szülőföldhöz való kötődés, a hagyományok ápolása, az identitástudat erősítése a népi játékok alkalmazásával.

Verselés, mesélés:

- A versek elsajátítása, a mesék dramatizálása játékos módon.
- Lehetőség biztosítása a versek, mesék által keltett érzelmek kijátszására.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- A játék elmélyülésének segítése barkács ötletekkel, az elkészült eszközöket a szabad játék során bármikor előveheti, használhatja.

b. Munka jellegű tevékenység

Feladata:

A munka önként végzett, játékos jellegű, aktív tevékenység, cselekvő tapasztalás, a személyiségfejlesztés fontos eszköze, amely segíti az önállóság fejlődését, valamint a közösségi kapcsolatok alakulását. Munkavégzés közben a gyerekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről. Célra irányuló tevékenység, külső indíttatásból fakad, a gyermektől belső figyelmet, kötelezettségvállalást, felelősségtudatot kíván, és annak teljesítését igényli. Megalapozza a munka és annak eredményének megbecsülését, a

munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetőségét.

Tevékenységek:

Naposság: Közösségi megbízatás. A naposok megtervezik, esetenként egymás között megosztják a munkát, az elvégzett munkát az óvodapedagógus tapintattal értékeli.

Alkalomszerű munka: Olyan munkajellegű tevékenység végzése, amely az aktuális eseményekhez kapcsolódnak (teremdíszítés, ajándékkészítés, stb.)

Növény- és állatgondozás: Rendszeres gondozással védjük és óvjuk környezetünk élővilágát.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyerekeket a feladatok elvégzésének lehetséges módjaival.
- Tartsa szem előtt a munkafolyamatok sorrendjét, ismertesse meg a balesetmentes eszközhasználatot.
- Biztosítson megfelelő helyet, időt, elegendő számú, jó minőségű eszközt a munka végzésére.
- Fokozatosan növelje a munka mennyiségét.
- Vegye figyelembe a gyerekek életkori és egyéni sajátosságait, egyéni fejlettségét, teherbíró képességét, ezek alapján differenciáltan adja a feladatot.
- Értékelje konkrétan, reálisan, változatos formákkal és módszerekkel, a gyerekek fejlettségének megfelelően az elvégzett munkát. Az értékelés eredményeit használja fel a fejlesztési feladatok meghatározásában.
- Erősítse a munkára való készletét, neveljen a saját és mások munkájának megbecsülésére.

Fejlődés jellemzői: 6-7 éves korra

- Játék elrakás után esztétikusan rendezik el a tárgyakat.
- Összesöprik a morzsát.
- Segítenek a foglalkozásokhoz szükséges eszközök kiosztásában.
- Alkalomszerű munkavégzés során részt vesznek a csoportszoba díszítésében, átrendezésében.
- Vigyáznak a csoportszobai és udvari játékeszközökre, a terem rendjére.
- Részt vesznek a játékok tisztításában.
- Segítenek minden területen, ahol erre szükség van, észreveszik, hol, kinek segíthetnek.
- Folyamatosan részt vesznek a növények gondozásában, az udvar és a kert rendezésében, ősszel a falevelek összegereblyezésében, télen a hó eltakarításában.
- Az állatok, növények gondozását óvónő irányítása mellett végzik.

- Igényükké válik a rendszeres, szívesen végzett, folyamatos munkavégzés.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek saját képességeihez mértén érik el a fent leírt jellemzőket.

Kapcsolata a családdal:

Az óvónő hívja fel a szülők figyelmét az óvodában végzett munka jellegű tevékenységekre és annak fontosságára. Igyekezzen elérni, hogy a családban is szoktassák a gyerekeket a saját személyükkel kapcsolatos teendők elvégzésére. A szülők vegyék komolyan és tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, megbízatásait. Amennyiben lehetséges, vegyenek részt az óvoda körüli teendők közös végzésében (pl. kerítésfestés, virágültetés, stb.).

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Játék:

- A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű.

Tanulás:

- Az értelmi képességek fejlesztése a munka jellegű tevékenységek által.
- A munkához szükséges képességek formálása, pontosítása.

Közösségi nevelés:

- Az óvodában végzett munka elsősorban közösségért végzett tevékenység.
- A gyerekek közötti társas kapcsolatok alakítása és a szocializáció elősegítése.
- A társas kapcsolatok színesebbé, bensőségebbé tétele.

Anyanyelvi nevelés:

- A munka jellegű tevékenységek során felmerülő szavak, kifejezések, elnevezések használata, a gyermekek aktív szókincsének bővítése
- Az udvariassági formulák használata, gyakorlása, belsővé válása.

Külső világ tevékeny megismerése:

- Ismeretek és tapasztalatok szerzése a természeti és társadalmi környezetről.
- A növény-, és állatgondozást kiemelt feladatként végzik.

Mozgás:

- A nagymozgások, a finommotorika, a percepció fejlesztése.
- A tevékenységekhez kapcsolódó mozdulatok automatizálódása.
- A testséma, testtartás, egyensúlyérzék, teherbíró képesség fejlődése.

Ének, zene, énekes játék, tánc:

- Ritmusérzék fejlesztése.

- A munka közben hallgatott zene ösztönzőleg hat a gyermekekre.

Verselés, mesélés:

- Az öltözködéssel, napossággal, kertészkedéssel, állat- és növénygondozással kapcsolatos mesék megismertetésével ismereteket nyújtása, az aktív munka jellegű tevékenységekre való ösztönzés.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- Az ábrázoláshoz szükséges eszközök előkészítésében, ill. a tevékenység utáni rendbe- és helyretételben való részvétel.
- A környezet esztétikus díszítése az elkészült produktumokkal.

c. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Feladata:

Az óvodában a gyerekek spontán, önkéntelen módon tanulnak. A tapasztalat-, és ismeretszerzés az egész nap folyamán adódó helyzetekből képződik, nem csupán az óvodapedagógus által tervezett, kezdeményezett foglalkozásokon és időkereteken belül. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak és képességeinek fejlesztése. Az óvodapedagógus, a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A gyermekeket fokozatosan juttatja el a képszerű gondolkodástól az elemi fogalmi gondolkodás szintjére. A tanulás befolyásolja a gyerekek világgképének alakulását. A tanulás feltétele a cselekvő aktivitás, sokrétű tapasztalás, a felfedezés lehetőségeinek biztosítása.

Tevékenység:

A tanulás többféle módon történhet. A spontán játékos tapasztalatszerzés, utánzáson alapuló, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása) a teljes személyiség fejlődését, képességek fejlesztését segíti elő. Az ismeretszerzés elsősorban a gyermeki kérdésekre, válaszokra, igényekre épül. A tervezett, irányított kezdeményezéseken, a gyakorlati problémák és feladatok megoldásával fejlődik a gyermek személyisége.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus kezelje kiemelten a felkészülést, tervezést, rugalmas megvalósítást.
- Biztosítsa az utánzás és a spontán jellegű felfedezés, tapasztalatszerzés lehetőségét, az ehhez szükséges nyugodt, biztonságos környezetet.
- Vegye figyelembe az adott gyermek és gyermekcsoport sajátosságait (előzetes ismeretek, szociokulturális háttér, motiváltság).

- Differenciáltan tervezzen a módszerek, eszközök, alkalmazás, szervezési formák tekintetében, egyéni képességekhez mérten, bővítse ismereteit a differenciálás elméletében és gyakorlatában.
- Tegye lehetővé a gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzést.
- Biztosítsa a sok érzékszervet igénybe vevő tapasztalás lehetőségét, erősítse a kreativitást.
- Fejlessze a gyerekek problémamegoldó gondolkodását.
- A tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását, különös figyelemmel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél.
- A tanulótervezés során rendszerszemléletű megközelítést alkalmazzon.
- A tanulás folyamatát lehetőség szerint komplexen tervezze.
- A spontán helyzetek és a tanulásirányítás után képes önreflexióra, önkorrekcióra.
- Képes infokommunikációs eszközök célszerű alkalmazására.
- Értékelje konkrétan, reálisan, változatos formákkal és módszerekkel, a gyerekek fejlettségének megfelelően a lezajlott tevékenységet. Az értékelés eredményeit használja fel a fejlesztési feladatok meghatározásában.

Fejlődés jellemzői: 6-7 éves korra

- A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése fejlődik (téri tájékozottság, térészlelés, térbeli mozgásfejlettség, testséma kialakulása)
- Az önkéntelen bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- Egyre hosszabb időtartamú a szándékos figyelem.
- Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás.
- SNI gyerekek saját képességeihez mérten érik el a fent leírt jellemzőket.

Kapcsolata a családdal:

A szülők tájékoztatása a gyermek képességeiről, önmagához mért fejlődéséről. 6-7 éves korban az iskolai elvárásról, az iskolai alkalmasság kritériumairól.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Játék:

- Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára épül, mindvégig játékos jellegű marad.

Munka jellegű tevékenységek:

- Elsajátítja a munkafázisokat, a sorrendiséget.

Anyanyelvi nevelés:

- A gondolkodás fejlődése megkívánja, egyúttal segíti a beszéd fejlődését. A kifejezőkészség hiányosságai nehezítik a megértést, ezért fontos a szókincs bővítése.

Közösségi nevelés:

- A közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok, erkölcsi tulajdonságok megismertetése, megalapozása, kialakítása.

A nevelési területek mindegyike:

- A külső világ tevékeny megismerése (ezen belül matematikai tartalmú tapasztalatok), mozgás, verselés, mesélés, ének, zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka során előforduló tanulási lehetőségek.

9. A fejlesztés tartalmi eszközei

a. Anyanyelvi nevelés, kommunikáció

Feladata:

Az anyanyelvi nevelés és a kommunikáció kiemelt jelentőségű a nevelés egész folyamatában. Sokrétű, árnyalt jelrendszer, amelyet a felnőttekhez és társaihoz való viszonyának fejlődése során sajátít el a gyermek.

A szocializáció elősegítésében fontos szerepet játszik az anyanyelvi nevelés. A beszéd elősegíti az esztétikai érzék fejlődését, valamint az irodalmi élmények kialakulását. Fontos a beszédkapcsolatok erősítése, amely fenntartja a beszédkedvet. A gyermek igényli a meghallgatást, kérdéseire a válaszadást. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. A beszéd alakulása során gyarapodik a szókincse, fejlődik a mondatalkotó képessége, amely nagyban megkönnyíti a sikeres iskolakezdést. Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni, valamint az óvodai nyelvi környezet, ezért fontosnak tartjuk, hogy óvodapedagógusaink, a nevelő és oktatómunkát közvetlenül segítő dolgozók ügyeljenek a példaértékű beszédre.

Tevékenységek:

Kommunikációs játékok alkalmazásával, párbeszédés helyzetek teremtésével, nonverbális eszközök alkalmazásával nyílik lehetőség a gyerekek beszédkedvének fokozására. Beszélgetések kezdeményezésével, (pl. a hét első napján mesélik el az előző hétvégén történt eseményeket) élmények meghallgatásával ösztönözzük a szóbeli közlésre, a gyermekek közötti kommunikációra.

A drámajátékok, bábozás és a dramatizálás lehetőséget nyújt a szókincs és a metakommunikációs ismeretek bővítésére (érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások, stb.).

Az óvodapedagógus differenciáltan foglalkozik az anyanyelv, kommunikáció területén lemaradást mutató, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel (szükség esetén szakember bevonásával), valamint a tehetséges gyermekekkel.

Módszertani alapelveink:

- Tartsuk szem előtt a kifogástalan, követésre méltó nyelvhasználatot.
- Mondatszerkesztésünk legyen egyszerű, a beszéd tartalmát a szünetek és hangsúly helyes alkalmazásával tegyük tagolttá.
- Éreztessük meg a nyelv szépségét, kifejező erejét, esetenként humorát.
- Segítsük elő a gyerekek beszédkedvének kialakulását és fenntartását.
- Törekedjünk a kérdések kielégítő megválaszolására, életkoruknak megfelelően.
- Tegyük lehetővé a kommunikációs helyzetekben való aktív részvételt.
- Nyelvi játékokkal fejlesszük az anyanyelv elsajátítását.
- Segítsük a speciális szakemberek (logopédus) munkáját.
- Vegyük figyelembe a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek fejlődési ütemét.

A fejlődés jellemzői: 6 - 7 éves korra

- Iskolás korra érhetően, pontosan, folyamatosan, a nyelvtani szabályoknak megfelelően és adekvát módon fejezik ki gondolataikat.
- Érzelmeket mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban, választékosan, megfelelő hangsúllyal tudják kifejezni.
- Beszédfegyelmeük kialakul, nyugodtan, figyelmesen hallgatják végig az óvónő, vagy társuk beszédét.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat, az igeidőket és az igemódokat.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot.
- A helyzeteknek megfelelően használják és helyesen értelmezik a metakommunikációs eszközöket.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek saját képességeihez mérten érik el a fent leírt jellemzőket.

Kapcsolata a családdal:

Elsősorban személyes, példaértékű beszédünkkel hívjuk fel a figyelmet a helyes és szép magyar beszédre. Ötleteinkkel, irodalmi anyagok ajánlásával segítjük elő, hogy sokat és szívesen

beszélgessenek, illetve meséljenek, verseljenek gyermekeiknek. A beszédhibás, beszéd fogyatékos, SNI gyermekek a logopédus által javasolt feladatokat otthon is gyakorolják, szülői segítséggel.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Gondozás:

- Alkalmat teremt a párbeszéd kialakítására a tevékenységek során.
- A párbeszéd megteremtésével elősegíti a szóbeli utasítás megértését.
- Biztosítja szükségleteik, kívánságaik szóbeli kifejezését.

Értékkorientált közösségi nevelés:

- Együttes tevékenység során nyilvánul meg a gyerek kapcsolatteremtési vágya.
- A kommunikáció biztosítja a gyermek társai iránti érdeklődését, megnyilatkozási szándékát, alkalmazkodó képességét.

Játék:

- A játékban kialakult társas kapcsolatok természetes körülmények között fejlesztik a beszédet.
- Lehetőséget teremt a párbeszéd és csoportos kommunikáció kialakulására, a metakommunikációs jelzések megértésére.
- Alkalmazkodniuk kell egymáshoz, viselkedésben és beszédben egyaránt.

Munka jellegű tevékenység:

- A munkajellegű tevékenység folyamatos kapcsolatot kíván a társakkal és az óvónővel egyaránt.
- A szabályok, az eszközhasználat és a tevékenységek magyarázata, az utasítás megértése segíti a beszédfejlődést, bővíti a nyelvhasználat területeit.

Tanulás:

- Az egész napi tanulási folyamatot áthatja az anyanyelvi nevelés.
- Feladatát minden alkalommal meg kell tervezni és természetes módon beleszőni, beépíteni a foglalkozások anyagába.
- Fel kell készülni a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek speciális állapotára.

A nevelési területek mindegyike:

- A külső világ tevékeny megismerése (ezen belül matematikai tartalmú tapasztalatok), mozgás, verselés, mesélés, ének, zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka során megjelenő anyanyelvi, kommunikációs, metakommunikációs lehetőségek.

b. Kiemelt nevelési feladataink

b./1. Külső világ tevékeny megismerése. (matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése)

b./2. Mozgás, testi nevelés.

A két nevelési terület szoros kapcsolatban van egymással, egymásra épülnek, hatnak egymásra.

b./1. Külső világ tevékeny megismerése:

Feladata:

Kiemelt feladatnak tartjuk a külső világ tevékeny megismerésére és a természet védelmére, a természet iránti tiszteletre, megóvására, környezettudatosságra való nevelést. A gyermek szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezetéről szerez közvetlen tapasztalatot, amely segíti a környezetben való eligazodást, tájékozódást, és az ismeretszerzést. A környezettel való ismerkedés közben folyamatosan fejlődik a természethez és a tárgyi környezethez való viszonyulása.

Pozitív érzelmi ráhatás mellett kialakul a védelem, az értékek megőrzése és a fenntarthatóság iránti igény. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, Újpest értékeit, néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. Óvodapedagógusaink kiemelten figyelembe veszik az éves tervezésnél (a csoportjába járó kiemelt figyelmet igénylő, SNI, BTM és tehetségígéretes gyerekek képességeit is figyelembe véve) azokat a témaköröket, melyek a természethez és a környezethez kapcsolódnak, és amelyeket jellemezzék a más tevékenységi területekkel való komplexitás.

A külső világ tevékeny megismerése során lehetőség nyílik matematikai tapasztalatszerzésre, így alakul ítélőképességük, számfogalmuk, fejlődik tér-, sík-, és mennyiségszemléletük, problémamegoldó gondolkodásuk, összefüggéseket ismernek fel, amelyeket a tevékenységeikben is alkalmaznak.

Tevékenységek:

A gyermekek mindennapjait áthatja a megfigyeltetés, cselekedtetés, tapasztalatok összegzése, rendszerezése. A természet változásait minden évszakban megfigyeltetjük kirándulás során (lehetőség szerint ugyanazon a helyen, pl. Farkaserdő) és rácsodálkoznak, észreveszik a végbemenő folyamatokat. Kerti munkákat végeznek folyamatosan: növények felszedése, átültetése, levélgereblyezés, hólapátolás, vetés, palántázás, locsolás, lehetőség szerint komposztálás, stb. A hulladékhasznosítás, valamint az újrahasznosítás fontosságát is megismertetjük (pl. szelektív hulladékgyűjtés, barkácsolás újrahasznosítható anyagokból) a fenntarthatóság szellemében. Az újrahasznosítható hulladékból, szülők és gyerekek által közösen készített tárgyak kiállítását szervezünk. A csoportszoba növényeinek, állatainak gondozása által a természet- és állatvilág tiszteletére neveljük őket. Szimulációs játékok megteremtésével biztosítjuk, hogy különböző helyzeteket éljenek át. Élősarkot hozunk létre a gyűjtött termésekből, ágakból, kavicsokból,

csigákból, magvakból, hulladék faanyagokból, azokat rendezzük, hasznosítjuk, bővítjük. Megismertetjük a gyermekekkel a gyümölcsök, zöldségek felhasználásának, feldolgozásának változatos módjait (befőzés, savanyúság eltevés, szüret-mustkészítés, zöldség-gyümölcstál, saláta készítése, gyümölcslevek préselése). A környezetben található anyagok, termékek és tárgyak felhasználásával változatos matematikai játéklehetőséget biztosítunk, felfedeztetjük a benne rejlő matematikai tapasztalatszerzési lehetőségeket, melynek során alpműveleteket sajátítanak el: csoportosítás, válogatás, halmazképzés, becslés, számlálás, mérés, összehasonlítás, különbségek, hasonlóságok észrevétele, sorba rendezés, összefüggések felismerése, ítéletalkotás.

Módszertani alapelveink:

- A gyerekek számára lehetővé tesszük a külső világ folyamatos, tevékeny, közvetlen tapasztalatszerzés által történő megismerését.
- Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy fedezzék fel a természet szépségeit, a környezetüket és az abban végbemenő változásokat, óvják, védjék, szépítsék szűkebb és tágabb környezetüket.
- A tevékenységekbe ágyazott ismeretszerzés játékos módon, egyéni képességekhez mérten, differenciáltan történik.
- Kérdésekkel, magyarázatokkal és eszközökkel (pl. IKT) segítjük a tárgyak és jelenségek tanulmányozását.
- Fejlesztjük megfigyelőképességüket, emlékezetüket, figyelmüket, képzeletüket, gondolkodásukat, téri tájékozódásukat.
- Felfedeztetjük és tudatosítjuk a külső világ tevékeny megismerésében rejlő matematikai tapasztalatszerzési lehetőségeket, játékos formában,
- Ösztönözzük a gyermekeket a matematikai tevékenységek gyakorlására, elsajátítására.
- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Törekszünk az igényes környezetkultúra megalapozására.
- Elősegítjük a harmonikus életvitel szokásainak kialakulását.
- Törekszünk a fenntarthatóság alapjainak elsajátíttatására.
- Konkrétan, reálisan, változatos formákkal és módszerekkel, a gyerekek fejlettségének megfelelően értékeljük a lezajlott tevékenységet. Az értékelés eredményeit az óvodapedagógus felhasználja a fejlesztési feladatok meghatározásában.
- Megteremtjük a kiemelt figyelmet igénylő (SNI, BTM, tehetségígéretű) gyerekek fejlesztésének speciális feltételeit is (hely, idő, eszköz, alkalom), hogy természetes

körülmények között, spontán és szervezett módon jussanak tevékenységekben megjelenő tapasztalatszerzési lehetőségekhez.

Fejlődés jellemzői: 6-7 éves korra

- Természetessé válik a környezetük gondozása, védelme, szeretete.
- A megismert állatokat, növényeket különböző szempontok szerint tudják összehasonlítani, csoportosítani és rendszerezni.
- Képesek különböző tárgyakat összehasonlítani, csoportosítani.
- Tágabb ismereteik vannak az évszakokról, azok változásáról, képesek összehasonlítani az évszakok jellemzőit.
- Felismerik az öltözködés és az időjárás közötti összefüggéseket.
- Kialakul testtudata, laterális dominanciája, testfogalma.
- Elemi ismereteik vannak a növényekről, a növénygondozás legegyszerűbb műveleteiről.
- Kialakul a természetjárás, kirándulás, a szabadban történő elfoglaltság iránti igényük.
- Tudják nevüket, lakcímüket, szüleik foglalkozását.
- Ismerik a különböző közlekedési eszközöket.
- Az alapvető közlekedési szabályok betartásával közlekednek.
- A környezetükben lévő intézmények rendeltetését, a felnőttek foglalkozását ismerik.
- Ismerik az ünnepekhez kapcsolódó szokásokat, hagyományokat.
- Rendelkezik a tevékenységek során szerzett matematikai alapismeretekkel, amelyet képes gyakorlatban alkalmazni, kialakul a matematika iránti érdeklődés és szemlélet, a problémamegoldó gondolkodás.
- Eligazodik a térben, a síkban, képes térben tájékozódni, felismeri a téri viszonyokat.
- Kialakul az alaklátás és a formaállandóság, az analízáló-szintetizáló képesség.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek saját képességeikhez mérten érik el a fent leírt jellemzőket, szükség szerint külső szakértők bevonásával.

A tevékenységhez kapcsolódó programok:

- Szüretelés (alma, szőlő)
- Újpesten rendezett programok látogatása
- Budakeszi Vadaspark, Fővárosi Állat- és Növénykert látogatása
- Hajókirándulás, repülőtér megtekintése
- Margitszigeti, Városligeti, Farkas-erdei kirándulások
- Zenei élmények nyújtása (Operaház, Operett Színház, RAM Colosseum stb.)

- Madarak, fák; Állatok; Föld; Víz Világnapjának megünneplése
- Újpesti Rex Állatsziget látogatása
- Piaci látogatások
- Pékműhely látogatása
- Tűzoltóság megismerése
- Mentőállomás megtekintése.
- Közös kirándulás szervezése
- Nyári nyaraltatás megszervezése (szülői engedéllyel)

Múzeumi programokon való részvétel:

- Mezőgazdasági Múzeum - házi állatok, erdők, vizek, mezők állatai.
- Hadtörténeti Múzeum – aktualitások.
- Nemzeti Múzeum - időszakos vagy állandó kiállítások.
- Szépművészeti Múzeum – régi és kortárs alkotások kiállításai.
- Múcsarnok – kortárs, modern művészet alkotásai.
- Iparművészeti Múzeum – időszakos vagy állandó kiállítások.
- Újpesti Lepkémúzeum állandó kiállítása.
- Skanzen látogatása (Pályázati és Alapítványi finanszírozással).

A felmerülő költségek finanszírozása szülői, pályázati, vagy alapítványi támogatással történhet.

Kapcsolata a családdal:

A külső világ tevékeny megismerése az óvodánk egyik kiemelt feladata, ezért fontos, hogy a szülőkkel megismertessük és elfogadtassuk ennek lényegét. A szülőket bevonjuk a rendszeres kirándulások szervezésébe, lebonyolításába. A tiszta környezet megóvása érdekében közös programokat szervezünk. A közös programok alkalmával a szülők szemléletének formálására nagy hangsúlyt fektetünk (a természet óvása, környezetvédelem).

Kapcsolatok speciális és közművelődési intézményekkel:

Az Újpesti Kulturális Központ, az UP Újpesti Rendezvénytér, az Ady Endre Művelődési Ház és a múzeumok által szervezett programokon való részvétel (a nevelési időn túl, szükség esetén finanszírozása szülői, pályázati, vagy alapítványi támogatással történhet).

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Gondozás:

- Az időjárásnak megfelelő öltözködés elsajátíttatása.
- Az egészséges életmód, étkezés, testápolás, az egészségmegőrzés, betegségmegelőzés szokásainak kialakítása, a szervezet védelme, edzése, óvása.

Közösségi nevelés:

- A kirándulások, séták alkalmával a viselkedési szabályok betartása, a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek képességeihez is igazodva.
- A szülőföldhöz, Újpesthez, a hagyományokhoz való pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- A szocializáció elősegítése, különösen a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek esetében.

Játék:

- A tapasztalatszerzés, ismeretátadás, környezettudatosságra, egészséges életmódra való nevelés játékos módon történik.
- A gyermekek a szerzett ismereteket, tapasztalatokat a szabad játék során, gyakorlatban alkalmazzák, feldolgozzák.

Munka jellegű tevékenység:

- A tapasztalatszerzéshez és az egészséges életmódhoz kapcsolódó valamennyi szokás, szabály, munkajellegű tevékenység automatizálódása, belsővé válása.

Mozgás:

- Séták alkalmával közvetlen tapasztalatok szerzése.
- Fizikális erőnlét, testi képességek fejlődése a kirándulások, séták által.

Verselés, mesélés:

- A környezeti témákhoz komplexen kapcsolódó versek elsajátítása, mesék hallgatása, a közvetlen környezet (Újpest) hagyományainak megismerése.
- A mesék, versek által a külső világ tevékeny megismerésével kapcsolatos ismeretek nyújtása, szókincs bővítés.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

- A közvetlen tapasztalatszerzésben rejlő zenei lehetőségek kihasználása, a témához kapcsolódó zenei hangulat keltése.
- Hagyományörzés, hozzá kapcsolódó játékok, táncok megismertetése, elsajátíttatása.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- A környezet esztétikai hatásának megjelenítése, színek felismerése és használata.
- Plasztikai alkotások készítése.
- A természetben fellelhető anyagok felhasználása változatos módon, képalkotásoknál.

b./2. Mozgás, testi nevelés

Az óvodáskorra jellemző a rendszeres, gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok, feladatok alkalmazása, amelyhez az óvodapedagógus örömteli, érzelmi biztonságot nyújtó légkört és teret biztosít. Kiemelt feladatnak tartjuk a mozgás fejlesztését, a pszichomotoros készségek és képességek kialakítását, fejlesztését, amelyet a mindennapos testnevelés mellett a játékidőben spontán végzett mozgásos tevékenység által biztosítunk. Megragadunk minden lehetőséget az intenzív mozgásfejlesztésre, amelynek transzfer hatása által a gyermekek értelmi képességei is fejlődnek. Hangsúlyt fektetünk az egészséges életmód iránti igény, valamint az edzettség kialakítására, a gyermeki szervezet erő- és állóképesség fejlődésére a megnövelt időtartamú mozgás által is, amely kiegészíti a gyermekek gondozását.

Igény szerint lehetőséget biztosítunk az úszás- és korcsolya- és focioktatásra. (a nevelési időn túl, szükség esetén finanszírozása szülői, pályázati, vagy alapítványi támogatással történhet) Az SNI, valamint a tehetségígéret gyermekeknél speciális mozgásfejlesztő eszközöket biztosítunk.

Feladata:

Az egészséges életmódra nevelés szerves része. Játékos módon fejleszti a gyermek természetes mozgását. Segíti a térben való tájékozódást, a térpercepció fejlődését, az eligazodást és az alkalmazkodó képességet, a társra való odafigyelést.

Biztosítja a gyermek szervezetének biológiai egyensúlyát. Fejleszti a gyermek nagy- és finommozgását, testsémáját, fizikális erőnlétét, a tüdő vitálkapacitásának fejlődését és az egyes szervek teljesítő képességét. Segít a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában. Erősíti a kezesség kialakulását, dominanciáját. Fejleszti a szem-kéz és szem-láb koordinációt. A mozgás során alkalmazott ritmikus tevékenység elősegíti a gyermek ritmusérzékének kialakulását.

Minden nap játékos mozgást, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeket /teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában a pedagógus által irányítva/ kell biztosítani minden gyermek számára (beleértve a SNI gyermekeket is), az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve.

Tevékenységek:

A nagymozgások fejlesztése:

- célzott testmozgásokkal történik, melyeknél a mozgások ritmusa, iránya változó, ezek hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához. Ezek a mozgásfajták: járás, futás, ugrás, mászás, kúszás, lebegés.
- az egyensúlyérzék fejlesztése változatos eszközökkel, azok helyzetének módosításával történik.

Percepciófejlesztés:

- vizuális ritmus fejlesztő játékok végzése
- alaklátás, forma állandóság fejlesztése
- taktilis észlelés fejlesztése
- mozgásos észlelés fejlesztése behunyt szemmel

Testséma fejlesztése:

- önmaga beazonosítása
- meghatározott testrészre koncentráció
- változatos tevékenységek végzése meghatározott testrészekkel

Testfogalom kialakítása:

- testrészek megnevezése játékos gyakorlatokkal
- hiányzó testrészek felfedezése, megnevezése
- rész-egész fogalmának ismerete

Személyi zónák alakítása: (gyakorlatok végzése csukott szemmel is)

- oldaliság fejlesztése
- elülső és hátulsó zóna alakítása
- függőleges zóna alakítása függéssel
- tárgyhöz viszonyított testhelyzetekre figyelem felhívása

Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése:

- írás-előkészítő gyakorlatok: ujjtorna napi alkalmazása
- dobás változó nagyságú, távolságú célba
- labdajátékok: dobás és elkapás, pattintás, labdavezetés, nagyobb, majd kisebb labdákkal változatos távolságról
- földre rajzolt alakzatok lemozgása
- ugrókötéllal: kötélen fölött átvágás, változó magassággal, hajtás, bújás
- ugróiskola egyszerűbb és nehezebb formában

A finommotorikát fejlesztjük:

- gyurmázás: a tapintásos észlelést is fejleszti
- építőjátékok: összerakással, konstruálással, szétszedéssel, kirakással, először nagyobb elemekkel, majd egyre kisebbekkel, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságát
- papírhajtogatás: térpercepció fejlesztése mellett
- gyöngyfűzés: a fokozatosság figyelembevételével
- varrással: a tűk vastagságának figyelembevételével

- puzzle játékok kirakása: fokozatosan növekvő elemszámúakból
- vágás: előre rajzolt mintáktól, fokozatosan a bonyolult formákig
- ábrázoló feladatok: rajzolás, festés nagy felületre, ujjal, zsírkrétával, ceruzával, ecsettel, szivaccsal, fogkefével, stb.
- térpercepció fejlesztése az irányok változtatásával
- auditív észlelés fejlesztése különböző hangokkal, szavakkal játék, ritmus letapsolással
- keresztcsatornák fejlesztése látás-tapintás, illetve látás-hallás játékok alkalmazásával

Módszertani alapelveink:

- Biztosítsunk a napirendben a tevékenység végzésére elegendő időt.
- Törekedjünk a mozgás megszerettetésére, a mozgáskultúra fejlesztésére.
- Ismertessük meg a gyerekekkel az egészséges életmód alapelveit.
- Biztosítsuk a feltételeket a mozgásra változatos és speciális eszközökkel (vagy anélkül) teremben és szabad levegőn, spontán vagy szervezett formában.
- Vegyük figyelembe a gyerekek egyéni fejlettségi szintjét, testi képességeit.
- Használjunk tornaszereket az udvari játékok alkalmával.
- Biztosítsuk a lehetőséget, hogy a foglalkozáson kívül is kötetlenül, kedvük szerint mozogjanak.
- Tanítsuk meg az eszközök biztonságos és rendeltetésszerű használatát.
- Törekedjünk változatos mozgásos játékok megismertetésére, megszerettetésére.
- Fejlesszük a személyiség kudarctűrő képességét.
- Segítsük elő a testséma fejlődését.
- Teremtsük meg a jó hangulat, jó közérzet feltételeit.
- Tegyük lehetővé differenciált feladatadással, hogy minden gyermek /SNI gyermekek és tehetségígéretek is/ sikerélményhez juthasson
- A pozitívumok megerősítésével végezzük a hiba javítását.
- Gyakoroltassunk percepciófejlesztést alapozó mozgásokat.
- Segítsük elő, hogy a komplex testmozgások együttesen hassanak a gyermek személyiségének fejlődésére.

Fejlődés jellemzői: 6-7 éves korra

- Mozgásuk összerendezetté, finommozgásuk koordinálttá válik.
- Tudnak játszani egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyeket.
- Alakul a téri és az időbeli tájékozódási képességük.
- Igényükké válik a rendszeres mozgás.

- Tudnak alkalmazkodni a tevékenységek szabályaihoz és azokat betartják.
- Kialakul a gyermek totális érzékelő apparátusa.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek saját képességeihez mértén érik el a fent leírt jellemzőket.
- A tehetségigéretű gyermek fejlődése bizonyos területeken meg is haladhatja korát.

Kapcsolata a családdal:

Közös kirándulások szervezése, lebonyolítása, amelyek során lehetőség nyílik a változatos mozgásos játékok megismertetésére. A szülőkkel együtt végzett sporttevékenységek, játékok alkalmával erősödik az óvoda, család közötti kapcsolat. A Kihívás Napja kerületi rendezvényéhez kapcsolódóan a szülőkkel közös reggeli/délutáni zenés tornát szervezünk. Az óvoda hagyományos Családi Napján is sok versenyjátékot, változatos mozgásos tevékenységeket szervezünk.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Gondozás, egészséges életmódra nevelés:

- Az alapvető higiénés szokások betartása. Folyamatos szellőztetést, a könnyű váltóruházat használata. A fizikai állóképesség fokozatos terhelése. Preventív tartásjavító, és mezítláb végzett gyakorlatok alkalmazása.

Közösségi nevelés:

- A személyiséget meghatározó jegyek, az alkalmazkodó képesség és a csapatszellem fejlesztése, erősítése.

Játék:

- A mozgásos tevékenység játékosá, élvezetessé tétele.
- A mindennapos testnevelés során a játék és játékoság előtérbe helyezése.
- A szabad játék és udvari játék során lehetőség biztosítása a mozgásigény kielégítésére.

Munka jellegű tevékenység:

- A terem előkészítésénél, berendezésénél, eszközök bekészítésénél, majd a visszarendezésnél a gyerekek bevonása.

Anyanyelvi nevelés:

- Szókincs bővítése a tevékenységekhez kapcsolódó kifejezések használatával.

Külső világ tevékeny megismerése:

- A környezet tevékeny megismeréséhez kapcsolódó séták, kirándulások alkalmával nagymozgások, testséma, percepció, finommotorika fejlesztése.

- A mozgásos tevékenységekben előforduló matematikai lehetőségek (térbeli viszonyok, osztályozási lehetőségek) kihasználása.

Verselés, mesélés:

- A versek elsajátítása lehetőség szerint játékos mozdulatokkal kísérve.
- A mesék dramatizálása során a történetben előforduló állatok mozgásának utánzása, valamint érzelmeik kifejezését kísérése mozdulatokkal, gesztusokkal.

Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc:

- Ritmikus mozdulatok végzése ütemre, zenére, harmonikus mozgással (eszközzel, eszköz nélkül).
- Az önkifejezés segítése, támogatása táncos improvizációk által.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- Az ábrázoló tevékenységek során szem-kéz koordináció, finommotorika, percepció, alaklátás, formaállandóság, tárgyhoz viszonyított testhelyzet segítése, fejlesztése.

Kapcsolatok más nevelési szintekkel:

A Vörösmarty Tagóvoda tornaterme, valamint műfüves sportpályája biztosít lehetőséget a mozgásra. Az UTE szervezésében kihelyezett focis tornán részt veszünk, és rendszeresen járunk korcsolyázni, birkózni és tornázni, amely elősegíti az utánpótlás szervezését.

Korcsolyaoktatás: az UTE Jégcsarnokában és/vagy az Astra Zeneca Jégcsarnokában szeretettjük-meg a téli sportot. Ezek a programok a nevelési időn túl történnek, melynek finanszírozása szülői, pályázati, vagy alapítványi támogatással történhet.

Biztosítjuk a gyermekek sokoldalú mozgásfejlesztését.

c. Esztétikai nevelés

A gyermek átfogó ismereteket szerez a természeti és társadalmi környezetről, ahol közvetlen módon találkozik a hangok, formák, színek, illatok és a ritmus világával. Élményei, érzelmei, tapasztalatai ezekre az ingerekre épülnek, amelyek a komplex esztétikai nevelés során a gyermek sokoldalú személyiségfejlesztését segítik elő, zenével, képzőművészettel, az irodalom jeles alkotásaival.

Az esztétikai nevelés felöleli a befogadó, alkotó és önkifejező tevékenységeket, amelyek gyakran elválaszthatatlanok egymástól.

c./1. Verselés, mesélés

Feladata:

A mesék, versek, mondókák érzelmi biztonságot adnak, segítik megalapozni a gyerekek irodalom iránti szeretetét, későbbi igényüket az olvasás és költészet iránt, valamint az érzelmi, értelmi, erkölcsi

fejlődés és fejlesztés egyik legfőbb segítői. Az irodalmi nevelés az anyanyelvi nevelés fontos eszköze, melyben kiemelt figyelmet kap a klasszikus, a népi és a kortárs költészet gyönyörködtető alkotásaival való megismertetés. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A gyerekek intenzívebb érzelmi, esztétikai élményeket kapnak, ha a versek ritmusát játékos mozdulatokkal kísérik, amely követi a szavak egységét. Az irodalmi alkotások segítik megérteni a gyerekek számára a külvilág és az ember belső világának legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformáit és erkölcsi ítéleteit. Feloldást kínálnak a gyerekek feldolgozatlan indulataira, szorongásaira. A gyermeket érő élmények, valamint a versek, mesék tárgyi világot életre keltő szemléletmódja megláttatja a művekben megjelenő ok-okozati összefüggéseket. A mágikus világkép segíti a gyermek belső képi világának fejlődését, alakulását, amelynek során felfedezi a külvilág és a mese közötti különbségeket.

Tevékenységek:

A mindennapi mese- és vershallgatás szeretetét az óvodapedagógus élményt nyújtó előadásmódja segíti elő, amely a kisgyermek személyiségfejlesztésének elmaradhatatlan részét képezi. A gyermekek változatos módon dolgozzák fel a hallott, látott élményeket (saját szavaikkal, szerepjáték, mesemondás, élményrajz, saját készítésű bábok, dramatizálás segítségével). A népi mondókákat, formula meséket a hozzájuk kapcsolódó változatos, ritmikus mozdulatokkal sajátítják el. A képolvasást elősegíti a képeskönyvek lapozgatása, valamint a képekről való történetmesélés. Elsajátítják a könyvek óvását, az irántuk való tiszteletet.

Az önkifejezés egyik módja a gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és vagy ábrázolással történő kombinálása, a kreatív fantáziájának megvalósulása, improvizálása. Biztosítjuk a helyet, időt a játéktevékenység során a meseelemek megjelenítésére, ismétlésére, gyakorlására.

Módszertani alapelveink:

- Legyen élményt nyújtó az óvodapedagógus előadásmódja, tudja kívülről a meséket, verseket, alkalmazza a beszéd hangtani elemeit, mellőzze a szleng kifejezéseket.
- Az óvodapedagógus a meséhez kapcsolódó spontán kérdésekre mindig válaszoljon.
- Tartsa szem előtt a többszöri ismétlés fontosságát.
- Ismertesse meg a gyermekeket a népköltéssel, a klasszikus és a kortárs alkotásokkal is.
- Biztosítsa a zavartalan körülményeket, az érzelmi biztonságot nyújtó intimitást a meséléshez és a vers hallgatásához.
- Alkalmazzon változatos és esztétikus szemléltető eszközöket, figyelembe véve az SNI gyerekek képességeit is.
- Ösztönözze a gyerekeket önkéntes mesemondásra, verselésre, választékos magyar beszédre.

Fejlődés jellemzői: 6-7 éves korra

- A gyermekek spontán ismételtetnek szövegeket, rigmusokat játék közben.
- Tudnak 10-12 mondókát és verset.
- Óvják és szeretik a könyveket.
- Megértik a hallott versek költői képeit.
- Az irodalmi alkotások hallgatása során elsajátítják és észreveszik a benne rejlő humort, tréfát, az öröm színezetét, tanító jellegét.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások, szabályok.
- Kialakul a mesehallgatás igénye, lesz kedvelt meséjük, mesehősük.
- Képesek önállóan, saját szavaikkal mesét, történetet mondani.
- SNI-s gyerekek saját képességeihez mérten érik el a fent leírt jellemzőket.
- A tehetségigéretű gyermek fejlődése bizonyos területeken meg is haladhatja korát.

Kapcsolata a családdal:

Folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket a csoportban megtanult versekről, mondókákról. Felhívjuk a szülők figyelmét az élő mesemondás fontosságára, amely során szorosabbá válik a szülő-gyermek közti kapcsolat. Az életkori sajátosságok figyelembevételével konkrét irodalmi alkotásokat, esztétikus verses és mesés könyveket, színházi előadásokat ajánlunk.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Gondozás:

- Egyes tevékenységekhez tartozó versek, rigmusok, mondókák ismétlése, amik segítik a gondozási folyamatot, hangulatát emelik, ismereteiket bővítik.

Közösségi nevelés:

- Az együtt verselés élménye, a közösség formálódásának elősegítése.
- A drámajátékok, a bábozás és a mesehallgatás együttes élménye által a gyermekek kooperációs készségének alakítása.
- A szocializáció elősegítése, támogatása, különösen a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek esetében.

Játék:

- Mesekönyvek nézegetése, képolvasás során a gyermekek szókincsének bővítése, a meseszöveg elsajátítása, lehetőség biztosítása az élmények mesélésére.
- A játéktevékenységek során spontán verselés.
- A bábjáték által a szocializáció segítése, valamint az önkifejezés biztosítása.

Munka jellegű tevékenység:

- Egyszerű, a tevékenységekhez köthető versek használata a munkafolyamatok rögzítésére.

Anyanyelvi nevelés:

- A gyermekek szókincsének bővítése a versekben, mesékben rejlő ízes kifejezések által.
- A szülőföldhöz való erősebb kapcsolat elősegítése, a hagyományok ápolása.
- A magyar anyanyelv használatának tudatosítása.
- A versek és mesék gyakorlása által a helyes artikuláció fejlesztése.
- A kommunikációs képességek fejlesztése párbeszéd alkalmazásával és metakommunikációs eszközök használatával.
- A szleng kifejezések alkalmazásának kerülése.
- Érzelmi nevelés a versek, mesék által nyújtott érzelmi többlet megéreztetésével.

Mozgás:

- A testséma, a térpercepció, az egyensúlyérzék fejlesztése a verset, mesét kísérő játékos mozdulatokkal.
- Bábozás és dramatizálás alkalmával szem-kéz koordináció, finommotorika, testséma, a térpercepció és tárgyhoz viszonyított testhelyzet fejlesztése.

Külső világ tevékeny megismerése:

- Különböző témákhoz, évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó versek, mesék által sokszínű ismeretnyújtás és élményszerzés biztosítása.
- A környezethez való viszonyának alakítása érzelmi hatások által.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

- Ritmusérzék fejlesztése a versek ritmikusságának, dallamosságának érzékeltetésével.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- A mese élményének hatására kialakult belső képzeitek megjelenítése változatos módon.
- Különböző anyagok felhasználásával illusztrációk, bábok készítése (síkbáb, termésbáb, fakanálbáb, stb.).
- A fantázia és a kreativitás kibontakoztatása változatos ábrázolási technikák használata által.
- A mese szorongást keltő elemeinek vizuális megjelenítésével a kialakuló gátlások oldása.

c./2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Feladata:

Az óvodai ének-zenei nevelés alapjait Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin dolgozta ki, a mindennapi ének-zenei tevékenységben az ő módszertani ajánlásait vesszük alapul. Kiemelt jelentősége van a magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok és táncok megismertetésének, a hagyományok ápolásának, megőrzésének, mert ezekben a nyelv és a dallam tökéletes egységet alkot. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, dúdolók, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek. Felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Fontosnak tartjuk a gyermekek esztétikai élményhez juttatását, az éneklés, dalos játékok megszerettetését, valamint a ritmusokból fakadó harmonikus mozgás, tánc elősegítését, a mozgáskultúra fejlesztését. A hallásuk és ritmusérzékük tudatos fejlesztése változatos eszközökkel történik. Fontosnak tartjuk a népi hagyományok átörökítését, néptáncok, népi játékok, népdalok megismerését, éneklését, továbbélését, a szülőföldhöz való viszony erősítését. Az óvodapedagógus és a gyermek közötti személyes kapcsolat alakítása, erősítése is kiemelt feladat.

Tevékenységek:

Mondókák, dalok segítségével különböző zenei feladatok gyakorlása. Az egyenletes lüktetés, a ritmus érzékeltetése, ritmus- és dallamotívumok visszaadása változó formában, eszközökkel és eszköz nélkül. A gyors-lassú, a halk-hangos, a mély-magas érzékeltetése változatos módon. Egyszerű táncelemek gyakorlása, a játékos és utánzó (esetenként spontán) mozdulatok végzése a gyermek mindennapi tevékenységévé kell, hogy váljon. A nap folyamán lehetőséget biztosítunk az éneklésre, körjátékok játszására, zenei improvizációra.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs és külföldi zenei alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában, valamint a zenei anyanyelv kialakulásában. A zenehallgatás anyagának kiválasztásával segíti az óvodapedagógus a gyermekek nemzeti hovatartozásának kialakulását.

Módszertani alapelveink:

- Az óvodapedagógus keltse fel a zene iránti érdeklődést.
- Szerettesse meg az éneklést és a gyermekdalokat, körjátékokat, éreztesse meg a közös éneklés örömét.
- Formálja a zenei ízlést, alakítsa ki az esztétikai fogékonyságot.
- Adjon lehetőséget az önálló éneklésre.
- Fejlessze a zenei hallást, ritmusérzéklet, zenei emlékezetüket.
- Válgják mindennapos tevékenységé az éneklés, a zenélés és a táncolás.
- Ismertesse meg a néphagyományhoz kapcsolódó játékokat, dalokat, táncokat, szokásokat.
- Használjon változatos hangszereket.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai, migráns kisebbség hagyományait is.
- Biztosítson lehetőséget és támogassa a zenei improvizációt.
- Használja ki az infokommunikációs eszközök alkalmazásának lehetőségeit a zenei nevelésben.
- Esetenként a különleges bánásmódot igénylő gyerekeknél speciális zenei-mozgás terápiát alkalmazzon.
- Kiemelten foglalkozzon a zenei téren tehetséget mutató gyermekekkel, ezzel is támogatva a tehetségigérek differenciált fejlesztését.

Fejlődés jellemzői: 6 - 7 éves korra

- Tudnak 6 hang hangterjedelmű dalt, mondókát, alkalmi dalt tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni.
- 10, önállóan megkezdett dalt biztonsággal végig tudnak énekelni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a ritmustól.
- Tudnak egyenletesen tapsolni és járni, dalok ritmusát követni eszközzel vagy eszköz nélkül.
- Felismerik a gyors és lassú, a halk és hangos, a magas és a mély éneklés közötti különbséget, ők maguk is tudnak gyorsabban és lassabban, halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben énekelni, beszélni és ezeket térben mutatni.
- Felismernek éneket dúdolás, dallambújtatás, hangszerjáték alapján.
- Tudnak dallammotívum elbújtatásával énekelni.
- Megismerkednek néhány hangszerrel, azok hangjával, megszólaltatásuk módjával.
- Képesek ritmusmotívumokat visszatapsolni, dallammotívumokat visszaénekelni, egyénileg és csoportosan.
- Ismernek egyszerű táncos, játékos mozdulatokat.

- Követni tudnak változatos térformákat.
- Érdeklődéssel hallgatnak előzenét, műzenei szemelvényeket és más népek dalait.
- Dallamokat, ritmusokat, táncmozdulatokat improvizálnak.
- A különleges bánásmódot igénylő gyerekek saját képességeihez mértén érik el a fent leírt jellemzőket.
- A tehetségígéretű gyermek fejlődése bizonyos területeken meg is haladhatja korát.

Kapcsolata a családdal:

Az életkori sajátosságok figyelembevételével változatos gyermekdalokat, népi mondókákat, komolyzenei anyagokat tartalmazó igényes zenei hanghordozókat, zenés műsorokat ajánlunk a szülőknek. Általában a Családi napon táncházat tartunk, amin a gyermekek a szülőkkel közösen vesznek részt.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

Gondozás:

- Az egyes tevékenységekhez kapcsolódó mondókák, énekek, rigmusok használata

Közösségi nevelés:

- Az együttjátszás, közös éneklés élménye által a közösség formálása, a csoportkohézió erősítése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek esetében segíti és támogatja az inkluzív nevelést.

Játék:

- A játékidőben lehetőséget biztosítása a spontán éneklésre, mondókázásra, mely növeli a játék hangulatát, segíti az érzelmi ráhangolódást.

Munka jellegű tevékenység:

- Egyszerű, a tevékenységekhez köthető dalok, modókák használata a munkafolyamatok rögzítésére.

Anyanyelvi nevelés:

- Ritmikus mondókák és dalok elsajátításával a beszéd fejlesztése.
(pl.: a kiemelt bánásmódot igénylő gyerekek esetén dadogás, szorongás oldása).
- A tájjellegű szavak, ízes kifejezések megismertetése, szókincs bővítése.

Mozgás:

- Dalos játékok, kiolvasók, hangszerek, eszközök használatával ritmusérzék fejlesztése.
- Ritmikus mozdulatok, arc-, kéz-, ujj-játékok alkalmával testséma fejlesztése.
- Körjátékok, dalos játékok, tánc során a tér bemozgásával a térpercepció fejlesztése.

- Lateralitás erősítése változatos mozgásformák által.
- Egyensúlyérzék fejlesztése a körjátékok, táncmozdulatok során.
- Tempó- és ütemtartás fejlesztése a ritmikus ismétlések során.

Külső világ tevékeny megismerése:

- A dalos játékok, mondókák kiválasztása az évszakokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, tevékenységekhez kapcsolódva.
- Az egyes tevékenységek zenei aláfestéssel való kísérése, a gyermekek bátorítása éneklésre, dúdolásra.
- Lehetőség szerint a zenehallgatásban az óvodapedagógus személyes előadása mellett változatos infokommunikációs eszközök alkalmazása.

Verselés, mesélés:

- A versekben található rímek segítségével a ritmusérzék fejlesztése.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- A vizuális tevékenységek érzelmi, hangulati kíséretként kiválasztott igényes zenei aláfestés biztosítása.
- A tevékenység során a gyerekek bátorítása spontán éneklésre, dúdolásra, improvizációra.

c./3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Feladata:

A gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való megismerkedés. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, a tárgyi környezettel való ismerkedés során fejlődik és alakul a gyermek belső képi gondolkodása, ízlése, esztétikai érzéke, viszonyulása az alkotásokhoz. Az óvodapedagógus biztosítja a teret változatos módon (asztal, fal, szekrény oldala, ajtó, padló, járda, föld, stb.), a nyitott polcon elhelyezett változatos eszközöket, valamint a kreatív önkifejezésre serkentő, alkotó hangulatot biztosító légkört. Megismerteti a gyermeket a változatos ábrázolási technikákkal, elsajátításuk módjával, a szükséges eszközök használatával, elősegíti finommotorikájuk fejlődését, önmagukhoz, egyéni fejlettségükhöz, képességeikhez mérten.

A plasztikai kifejezőképesség, a komponáló- és rendezőképeség folyamatosan alakul. Gazdagodik tér-, forma-, és színeképze, fogékonnyá válik az esztétikumra. A gyermekek valamennyi alkotását értéknek tekintjük, és arra készítjük őket, hogy egymás munkájára is odafigyeljenek. Gondoskodunk

produktumaik folyamatos bemutatásáról, az elkészült munkákat felhasználjuk a csoport, valamint az óvoda esztétikus díszítésére.

Tevékenység:

Rajzolás: különböző formájú, színű, nagyságú felületeken, változatos anyagú alapanyagokon, változatos eszközökkel.

Festés: különböző típusú technikákkal, festékekkel, eszközökkel.

Plasztikai munkák: kezdeti fokon különböző díszítő eljárásokkal (agyag, gyurma, lisztgyurma, homokgyurma formálása, alakítása) emberalakok, tárgyak mintázása, rendezése, térbeli kompozíció készítése, fantáziaviláguk térbeli megvalósítása.

Építés: sorakoztatás, kisebb és nagyobb térbeli alakzatok építése különféle anyagokból (homok, hó, dobozok, kavicsok, stb.).

Képalakítás: festés, rajzolás, vágás, tépés, ragasztás, karcolás, nyomatkészítés tus, diófafapác, viaszkarccal, fonalkép, varrás, kiszúrás, lyukasztatás, papírbotok, kivágott képek, textil anyagok, termések, termények, stb. felhasználásával, valamint leporellőkészítés.

A kézimunka különböző fajtái: hajtogatás, varrás, (álarcok, díszletek, bábok, ajándékok) dombormű készítése, barkácsolás, kollázs, montázs, kasírozás. Hulladék újrahasznosítás barkácsolás során.

Népi kismesterségek: szövés, fonás, hímzés, nemezelés, batikolás, agyagozás, természetes anyagok felhasználása.

Műalkotások megismertetése: múzeumok látogatása, reprodukciók, kortárs és külföldi műalkotások megtekintése.

Kézműves foglalkozás szervezése az érdeklődő gyermekek részére napirenden belül történik, előre összeállított terv szerint.

Módszertani alapelvünk:

- Az óvodapedagógus keltse fel a gyerekek tevékenységi vágyát, valamint alakítsuk ki az igényüket az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Biztosítsa a tevékenységekhez megfelelő teret, változatos eszközöket / kiemelt figyelmet igénylő gyerekek esetén a speciális eszközöket.
- Ismertesse meg a gyermekeket az eszközök használatával.
- Használjon különböző anyagokat, eszközöket, technikai alapelemeket és eljárásokat, kiemelt figyelmet igénylő gyerekeknél is, fejlettségükhöz mérten.
- Törekedjen a munkafogások szabályainak betartására, a balesetmentes eszközhasználatra.

- Vegye figyelembe az egyéni képességbeli különbségeket a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében is.
- Ismertesse meg a gyerekeket a képzőművészeti alkotásokkal, valamint népi kismesterségekkel, kortárs, külföldi műalkotásokkal.
- Segítse elő az esztétikai érzék fejlődését a környezet alakításában.
- Ösztönözze a kreativitás fejlődését.
- Segítse elő ötleteik megvalósítását.
- Támogassa tehetségük kibontakoztatását, esetenként pályázatokon, versenyeken szerepeltetjük munkáikat.
- Értékelje konkrétan, reálisan, változatos formákkal és módszerekkel, a gyerekek fejlettségének megfelelően az elvégzett munkát. Az értékelés eredményeit használja fel a fejlesztési feladatok meghatározásában.

A fejlődés jellemzői: 6-7 éves korra

- Élményeik képi kifejezéséhez, elképzeléseik megvalósításához biztonságosan használnak változatos eszközöket.
- A megismert változatos technikákat önállóan, kreatívan alkalmazzák (hajtogatás, tépés, ragasztás, varrás, kötözés, stb.).
- Változatos a formaábrázolásuk.
- Az emberábrázolásnál megjelennek az aprólékos részletek (arcrészlet, haj, ruházat, stb.).
- Bátran, ötletesen építenek, alakítják az őket körülvevő teret.
- Önállóan és csoportosan készítenek egyszerű ajándékokat, kellékeket, modelleket.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek saját képességeihez mérten érik el a fent leírt jellemzőket.
- A tehetségígéretű gyermek fejlődése bizonyos területeken meg is haladhatja korát.

Kapcsolata a családdal:

Felhívjuk a szülők figyelmét a vizuális eszközök biztosítására, használatuk fontosságára, az együtt végzett tevékenység érzelmeket gazdagító hatására. A szülőkkel megismertetjük és elsajátíttatjuk a különböző technikák alkalmazását barkács délutánok során. A Családi napon lehetőséget biztosítunk a közös kézműves tevékenység élményének megszerettetésére. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek szüleinek figyelmét felhívjuk a speciális eszközök, technikák alkalmazására és ezzel megkönnyítjük az otthoni szabadidő eltöltését. A tehetségígéretű gyermekek szüleit tehetségpontokhoz irányítjuk. Tájékoztatást adunk az aktuális kiállításokról, művészeti eseményekről.

Kapcsolat más nevelési területekkel:**Gondozás:**

- A tevékenység végzéséhez szükséges gondozási teendők, folyamatok elsajátítása, gyakorlása.

Közösségi nevelés:

- A mikrocsoportban végzett ábrázolási tevékenységgel a csoportkohézió erősítése, az együttműködés, az egymásnak való segítség, odafigyelés serkentése.
- Egymás munkájának megbecsülése, az önértékelés fejlesztése, az önbizalom erősítése.
- A gyermekek és a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek önkifejezésének segítése.

Játék:

- Az ábrázolási tevékenységek során készített alkotásokat felhasználása játéktevékenységük során, ezáltal fejlődik képzeletük, fantáziájuk, alak és formaállandóságuk és formaviláguk, valamint térpercepciójuk.
- A szabad játék során a megszerzett ismeretek, tapasztalatok és azokhoz fűződő érzelmek megjelenítése.
- Az esztétikai érzék komplex módon történő fejlesztése az alkotásaikon keresztül.

Munka jellegű tevékenység:

- A szabad polcon található, ábrázolási tevékenységhez szükséges eszközök folyamatos rendben tartása, a tevékenységet követős rendrakás.

Anyanyelvi nevelés:

- Az ábrázoló tevékenységhez és annak tartalmához kapcsolódó nyelvi kifejezésekkel a gyermek szókincsének bővítése.
- A beszédértés fejlesztése az utasítások használatával.
- A tevékenységek közben kommunikációs képességek fejlesztése.

Mozgás:

- Szem-kéz koordináció fejlesztése.
- Finommotorika fejlesztése eszközfogás, eszközhasználat által.
- Helyes testtartás alakítása.

Külső világ tevékeny megismerése:

- Termékek, termények felhasználása a barkácsolás során.
- Az átélt események, élmények, tevékenységek képi, tárgyi megjelenítése, játékban való felhasználása, különböző anyagokkal való ismerkedés.
- Téri viszonyok, mennyiségfogalom, síkformák ismeretének megalapozása, mélyítése.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

- A zene hatására a képi világ, fantázia kifejezése, megjelenítése.

- A vizuális tevékenységek érzelmi, hangulati kíséretként kiválasztott igényes zenei aláfestés biztosítása.
- A tevékenység során a gyerekek bátorítása spontán éneklésre, dúdolásra, improvizációra.

Verselés, mesélés:

- A hallott mesék, versek képi ábrázolása.
- Az ismert mesék illusztrálásához igényes alkotások felhasználása.
- Különböző bábok készítése mesékhez, versekhez.

10. Intézményünk szervezeti és működési rendje

a. Az óvodánk, mint szervezet

Intézményünk reggel 6-tól este 6-ig tart nyitva.

A Nemzeti Köznevelési Törvény 99. § 6./b. Bekezdése meghatározza, hogy 1 csoportban 2 fő felsőfokú végzettségű óvodapedagógus és 1 fő nevelő-oktató munkát segítő munkakörben alkalmazott / dajka szakképzettséggel rendelkező alkalmazott dolgozzon, valamint 3 csoportra 1 fő pedagógiai asszisztens, esetenként a különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztésének megsegítésére.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő tevékenységek mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Az óvodapedagógusok munkarendje megegyezik a törvényben, illetve a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározottakkal, heti váltásban dolgoznak fedésidővel.

b. Személyi feltételeink és szakmai irányultságunk

	A	B	C	D	E	F	G	H
Óvodavezető			1					
Óvodatitkár						1		
Óvodapedagógus	3/1			2	1			
Pedagóg.assz.						1		
Dajka							4	
Konyhás							1	
Kertész-gondnok								1

Az iskolai végzettségek betűjeleinek magyarázata:

- A: óvónői főiskola/szakképzettség
- B: második diplomával rendelkező
- C: szakvizsgával rendelkező
- D: fejlesztőpedagógusi szakvizsga
- E: tánc és drámapedagógia
- F: közgazdasági, vagy érettségi
- G: dajkaképző tanfolyam
- H: szakmunkásvizsga - érettségi

Nevelőtestületünk továbbképzési terve

A továbbképzési terv alapján a nevelő testület alkalmazottainak a továbbképzését pályázat útján biztosítjuk. Elsősorban a következő szakokat támogatjuk:

- Fejlesztőpedagógia
- Gyógypedagógia (másoddiploma)
- TSMT – testi nevelés, vagy bármilyen mozgásfejlesztéssel kapcsolatos képzés
- Környezeti nevelés új feladatai, környezet és természetvédelem az óvodában
- Egészségnevelés és egészséges életmód az óvodában
- Egyéni fejlesztés, differenciált bánásmód
- IKT kompetencia továbbképzés
- Játékos tapasztalatszerzés a tanulás folyamatában, tehetséggondozás
- Gyermekvédelmi továbbképzés
- Közoktatás-vezetői továbbképzés
- Személyiségfejlesztő - önismereti tréning

Valamennyi óvodapedagógusunk célja, hogy sikeresen megfeleljenek a pedagógus életpálya modell előmeneteli rendszerének.

Fejlesztő tevékenységünk az óvodánkban:

A nap folyamán minden lehetőséget kihasználunk a fejlesztésre:

- játéktevékenységen keresztül
- tevékenység keretében: mikrocsoportban, vagy egyénileg
- a nevelői szobában (amely a könyvtárnak is helyet ad) egyéni, vagy mikrocsoportos formában
- a teraszon
- az udvaron

- közvetlen tapasztalatszerzés keretében

Kiegészítő fejlesztő tevékenységet végez:

- logopédus: heti 4 órában
- pszichológus: szükség esetén
- utazó gyógypedagógus szükség esetén

c. Óvodánk tárgyi feltételei

Az óvodánknak rendelkeznie kell a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

A tárgyi felszereléseket, játékeszközöket, amelyeket a gyermekek használnak folyamatosan fejlesztjük, bővítjük és számukra hozzáférhető módon és biztonságosan helyezzük el.

A csoportszobák bútorzata, textíliái az elhasználódás során folyamatos cserére kerülnek a mindenkori költségvetés által biztosított lehetőségek szerint.

Az udvar biztonságos, EU szabványnak megfelelő, műfűvel borított, amelyen komplex mászó- és játékeszközök kerültek telepítésre, valamint korszerű homokozó árnyékolóval, melyeket a fenntartó rendszeresen karbantart. Az udvari játékeszközök az amortizációt figyelembe véve kerülnek cserére. Törekszünk az esztétikus, megfelelő munkakörnyezet biztosítására az intézmény valamennyi munkatársa részére. Lehetőséget teremtünk a szülők nyugodt körülmények közötti fogadására.

A Fenntartóval, a Gazdasági Intézménnyel és az UTE szakosztályával kialakított kölcsönösen jó kapcsolatunkat ápoljuk.

Részt veszünk a különböző szakmai pályázatokon, és intézmények, cégek anyagi finanszírozását is szeretnénk megnyerni Pedagógiai Programunk támogatásához.

Foglalkozási eszközeink:

Eszközeinket folyamatosan bővítjük (a költségvetésből, önkormányzati támogatással és pályázatok segítségével). Audio-vizuális segédeszközökkel is rendelkezünk (laptop, projektor, televízió, videomagnó, DVD lejátszó, digitális fényképezőgép, videokamera, diavetítő, rádiómagnó, szintetizátor). A következő speciális tornaszerekkel rendelkezünk: komplett Greiswald, Body-Roll készlet, mozgáskotta, tornarudak, tornakötelek, bordásfal, gumiasztal, különböző méretű labdák, tornaszőnyegek, trambulín, egyensúlyozó tölcser, elefánttalp. A tevékenységekhez szükséges segédeszközök a szertárban találhatóak.

Sajnos tornateremmel nem rendelkezünk, a mindennapos testnevelést a termék átrendezésével, az asztalok folyosóra helyezésével szervezzük. A tagintézményben található tornatermet a heti "nagy torna" tevékenységhez használjuk az ottani csoportok heti rendjéhez igazodva. Jó idő esetén a megújult műfüves udvart használjuk mozgásfejlesztéshez.

Az önképzéshez, valamint az ismeretszerzéshez lehetőséget nyújt könyvtárunk, amelyet minden évben kiegészítünk a megjelenő új gyermek- és szakkönyvekkel, így a csoportok mini könyvtárát is folyamatosan bővítjük. A játékeszközök (építőjátékok, értelemfejlesztő, percepciót fejlesztő játékok, társasjátékok, stb.) nyitott polcrendszeren találhatóak. A csoportszobák nagyméretű tükrökkel felszereltek, amelyek elősegítik a helyes mozgásformák elsajátítását és fejlesztik a gyermekek testséma alakítását. Kerti munkákhoz szükséges kisméretű kerti szerszámokat elkülönített helyiségben tároljuk.

A Pedagógiai Programunkhoz, a Nemzeti Köznevelési Törvény által meghatározott eszköz- és feltételrendszer biztosított (tornaterem nélkül), de folyamatos bővítést igényel (elsősorban az udvari játékok, sporteszközök, a környezet megismerését elősegítő eszközök). A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztéséhez szükséges speciális eszközök rendelkezésre állnak, de az innovatív fejlesztő módszerek alkalmazása miatt folyamatos bővítést igényelnek.

d. Együttműködés és kapcsolat a családdal

A szülőket nevelőpartnereknek tekintjük, hiszen az óvodai nevelés kiegészítője a családi nevelésnek. A szülőnek joga van óvodát választani gyermekének, természetesen elsősorban a körzetiesen illetékes óvodában kell a gyermeknek elhelyezést biztosítani. A szülő kötelessége gondoskodni a gyermeke fejlődéséhez szükséges feltételekről és figyelemmel kísérni fejlődését. Köteles az óvoda házirendjét betartani. A szülő dönt a gyermekét érintő kérdésekben, de előtte célszerű meghallgatnia az óvodapedagógus véleményét. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül az esélyegyenlőség biztosításával, az összhangban nevelés elengedhetetlen. A folyamatos kapcsolattartás során tájékoztatjuk a szülőket a gyermeküket érintő problémákról, fejlődésükről. Az óvoda folyamatosan nyomon követi és írásban (legalább félévente) rögzíti a gyermek fejlődését és erről fogadóóra keretében tájékoztatja a szülőket. A családok vallási, világnézeti meggyőződését, etnikai hovatartozását tiszteletben tartjuk. Lehetőséget biztosítunk a panaszok meghallgatására, azok kezelésére. Károkozás esetén a szülő köteles anyagi felelősséget vállalni gyermeke tetteért.

Az eredményes együttműködés legfontosabb feltételei:

- empatikus hozzáállás
- segítőszándék
- a megfelelő hangnem és a stílus
- kölcsönös tapintat
- kölcsönös nyitottság, őszinteség,
- folyamatos és szükséges információk átadásának kötelezettsége
- információkat a titoktartási kötelezettség betartásával kezeljük

Kapcsolattartás formái:

Ismerkedés az óvodával:

A beiratkozás előtt, Nyílt nap alkalmával lehetőséget biztosítunk a szülőknek, gyerekeknek egyaránt óvodánk, Pedagógiai Programunk és óvodapedagógusaink megismerésére. Beiratkozás után az óvodánkba érkező gyermekekkel megismertetjük leendő csoportszobájukat. Ezt követően lehetőség szerint, a szülőkkel egyeztetett időpontban, otthonukban látogatják meg az óvodapedagógusok (tanévkezdés előtt) a gyermekeket, ahol családi légkörben kiválaszthatják az óvodai jelüket. A látogatás során lehetőség nyílik arra, hogy információt gyűjtsünk a gyerekekről anamnézis felvételével, ami megkönnyíti a beilleszkedésüket az óvodába.

Beszoktatás:

Mindkét óvodapedagógus és a csoporthoz tartozó a nevelést, oktatást közvetlenül segítő dajka és pedagógiai asszisztens egész nap a csoportban tartózkodik. A beszoktatás a szülővel közösen, rugalmasan történik, időtartama függ a gyermek alkalmazkodó képességétől, egyéni igényeitől. A bölcsődéből érkezett gyerekek rövidebb idő alatt sajátítják el az óvodai szokásokat. Minden kisgyermek behozhatja a kedvenc otthoni játékát, ami biztonságérzetet nyújt számára.

Fogadóórák:

Lehetőséget teremtenek arra, hogy személyre szóló információcsere jöjjön létre (a gyermek fejlettségéről történő tájékoztatás, tanácsadás, segítségadás, döntés előkészítés). Ennek időpontja előzetes megbeszélés alapján történik, amelynek során a szülő betekintést nyer az intézményünk által továbbfejlesztett fejlettségmérő lap gyermekére vonatkozó aktuális adataiba.

Szülői értekezlet:

Az óvodapedagógusok határozzák meg a főbb témákat, a szülői javaslatokat is figyelembe véve, kiegészítve az aktualitásokkal. A szülőknek lehetősége nyílik a közös (egyéni) véleménynyilvánításra, javaslattételre, amely az óvodát, illetve a csoportot érinti. A beiskolázás előtt tanítókat is meghívunk a szabad iskolaválasztás elősegítése és a beiratkozási teendők ismertetése érdekében.

Nyílt napok:

Tapasztalataink szerint esetenként a szülők igénylik, erre bármikor lehetőség van előzetes megbeszélés alapján.

Közös programok:

A szülők-pedagógusok közötti kapcsolatot erősíti a közös programok, ünnepek, kirándulások, rendezvények és a **Családi Nap**.

e. Ünnepeink, sajátos szervezéseink

Az óvodai élet hagyományos ünnepei:

- Gyerekek születésnapja (névnapja)
- Téliapó/Mikulás
- Anyák napja
- Évzáró
- Ballagás

Néphagyományhoz kapcsolódó ünnepek:

- Szőlő szüret
- Márton nap
- Karácsonyi készülődés
- Farsang / Színes hét
- Húsvét

Időszakos ünnepek, amelyek alkalomhoz kapcsolódnak:

- Állatok Világnapja – október 4.
- Maci nap – február 2.
- A víz Világnapja – március 22.
- A Föld napja – április 22.
- Madarak - Fák napja – május 10.

A nemzeti ünnepeket és emléknapokat (március 15., június 4., október 23.) megemlékezés szintjén tartjuk.

Az óvodai élet ünnepein / megbeszélés és egyeztetés szerint/ a szülők is részt vehetnek.

f. A nevelőtestület belső kapcsolatrendszere

A pedagógiai feladatok meghatározása a nevelői, valamint a team értekezleteken történik, amely lehetőséget biztosít a felmerülő problémák megbeszélésére, aktuális információk cseréjére és az események időpontjainak egyeztetésére.

Rendszeres összejövetel keretében, esetenként hospitálások alapján megismerjük egymás munkáját, tapasztalatokat, ötleteket cserélünk, amely elősegíti szakmai fejlődésünket tudásmegosztás által, valamint támogatja a gyermekek differenciált egyéni fejlesztését.

Évente 2 alkalommal - illetve rendkívüli esemény esetén - munkatársi értekezletet tartunk.

Az egy csoporton belül dolgozó óvodapedagógusok napi információcseréje folyamatos.

A pedagógusok, valamint a nem pedagógus munkakörben dolgozók partneri kapcsolatban állnak egymással.

Szakképzett dajkáink negyedévente házi megbeszéléseken vesznek részt, amely lehetőséget biztosít az aktualitások megvitatására.

g. Intézményünk dokumentációi

Pedagógiai dokumentáció

- **Pedagógiai Program** biztosítja a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységeket, melyet az óvodavezető hagy jóvá.
- **A csoportnapló tartalmazza:**
  - a gyermekek összesített adatait,
  - a szokás-, szabályrendszert,
  - a nevelési terveket,
  - a nevelési tervek értékelését félévenként,
  - a heti rendet (a heti rend biztosítja a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységeket),
  - a napirendet (A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez. Jellemzi a folyamatosság és a rugalmasság, amely a játék tevékenységre megfelelő időt biztosít.)
  - az éves tervet: tevékenységi területek kidolgozása korcsoportok figyelembevételével
  - a havi tervet,
  - különleges programok és események tervezését, feljegyzéseket a csoport életéről,
  - a személyi megfigyelőlapokat vezetése: anamnézis, fejlődési pontok regisztrálása folyamatosan, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek részére egyéni fejlesztési tervek, szakemberek szakvéleményének csatolása (logopédus, fejlesztőpedagógus, pszichológus, Pedagógiai Szakszolgálat, gyógypedagógus, szükség esetén Szakértői Bizottság, EGYMI, Családsegítő Szolgálat).
  - A szülők tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket,
  - Hivatalos csoportlátogatások dokumentumait.

Egyéb dokumentációink:

- Alapító Okirat
- Szervezési és Működési Szabályzat
  - Házirend
- Gyakornoki Szabályzat

- Közalkalmazotti Szabályzat
- Belső Önértékelési Csoport programja
  - Önértékelési rendszer
  - Intézményi elvárás rendszer
  - Elégedettség mérés
- Esélyegyenlőségi Program
- Panaszkezelési Szabályzat
- Cafeteria Szabályzat
- Továbbképzési és beiskolázási terv
- Felvételi napló
- Mulasztási napló
- Étkezési nyilvántartó
- Kockázatkezelési Szabályzat
- Szabálytalanság kezelés eljárásrendjének Szabályzata
- Intézményi katasztrófa terv
- Munkavédelmi Szabályzat
- Dohányzási Szabályzat
- Tűzvédelmi Szabályzat
- Honvédelmi Intézkedési Terv (HIT)

h. Adatkezelés

A hatályos jogszabályoknak megfelelően a szülőkkal adatvédelmi nyilatkozatot töltünk ki az adatkezelésről, amelyet zárható szekrényben őrzünk az iratkezelési szabályzat szerint.

A gyermekekről nyilvántartott adatok, fejlődést nyomon követő dossziékban a csoportszobákban találhatóak.

Tartalma:

- anamnézis: családlátogatás során (óvodába érkezés előtt) észlelt benyomások rögzítése, szükség esetén visszatérő családlátogatás keretében tapasztaltak feljegyzése.
- személyi megfigyelőlap: folyamatos vezetése elvárt.
- fejlettségmérő-lap: óvodába lépéskor és minden tanév végén

- szakvélemények: logopédus, fejlesztőpedagógus, pszichológus, Pedagógiai Szakszolgálat, gyógypedagógus, Szakértői Bizottság által kiadott szakvélemények másolata
- mulasztási napló: naponkénti vezetése, a hiányzó, illetve jelenlévő gyermekek nyilvántartása

11. Pedagógiai Programunk vizsgálati programja

A Pedagógiai Programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának mindenkor hatályos nevelési szempontjait figyelembe véve készült.

Az ellenőrzés és értékelés intervallumai:

Az ellenőrzés folyamatos, félévenként összegző. Átfogó ellenőrzés 3 évenként, vagy ha szükséges módosítás, korrigálás miatt.

A vizsgálata a következő szempontok alapján:

- a csoport neveltségi szintje az éves értékelés alapján
- a gyermekek ismeretének, tapasztalatszerzésének alakulása
- SNI gyermekek fejlődésének alakulása
- a mozgásfejlődés eredményei
- Az iskolaérettségnek való megfelelés

Az ellenőrzés, értékelés kiterjed:

- pedagógiai dokumentumokra
- pedagógiai gyakorlatokra
- a pedagógus elméleti felkészültségére
- a gyermek fejlődésére

A vizsgálatában résztvevő személyek:

- Intézményvezető Becs
- Intézményvezető-helyettes
- Nevelőtestület (Minőségi Becs-team tagok)
- Szaktanácsadó / szükség szerint
- Speciális szakemberek

Amennyiben szükséges külső szakértő segítségét is igénybe vesszük, hogy a programunkban kitűzött céljaink eredményesen megvalósulhassanak.

Az ellenőrzés módszerei:

Minőségirányítási és Becs csoport szempontsora, és idő intervallum alapján segíti a Pedagógiai Program gyakorlati alkalmazását, bevalását.

- információgyűjtés
- beszélgetés
- csoportellenőrzés
- a szülők véleményének kikérése szóban, írásban
- felmérések készítése a Porkolábné dr. Balogh Katalin-féle mérőlapok alkalmazásával, ill. az új magunk által összeállított mérőlapok segítségével
- gyermeki elégedettségi vizsgálat

"Egynek minden nehéz, soknak semmi sem lehetetlen "

Széchenyi István

A gyermekek jogai
az ENSZ által 1959-ben deklarált közlemény alapján

- I. Alapelv:** A gyermek élvezze a jelen Nyilatkozatban kinyilvánított összes jogokat. Ezeket a jogokat el kell ismerni minden gyermek részére, kivétel nélkül és megkülönböztetés nélkül, függetlenül fajtól, bőrszíntől, anyanyelvtől, vallástól, politikai vagy egyéb meggyőződéstől, társadalmi hovatartozástól, vagy társadalmi eredettől, vagyontól, születéstől vagy bármilyen egyéb helyzettől, akár magáról a gyermekről, akár a családról van szó.
- II. Alapelv:** A gyermeket különleges védelem illeti meg és a törvény és más eszközök által nyújtott lehetőségek, hogy fizikailag, szellemileg, erkölcsileg, lelkiileg és társadalmilag egészségesen és normálisan tudjon fejlődni, szabadságban és méltóságban. Az erre a célra hozott törvényekben a gyermek felsőbb érdeke legyen a döntő és meghatározó szempont.
- III. Alapelv:** A gyermekeknek születésüktől fogva joguk van arra, hogy nevük és nemzetiségük legyen.
- IV. Alapelv:** A gyermeket megilleti a társadalombiztosítás joga. Egészségesen kell tudni nőnie és fejlődni: ennél fogva speciális segítséget és védelmet kell biztosítani számára és anyja számára, különösen megfelelő születés előtti és utáni gondozást. A gyermeket megilleti a megfelelő élelmezés, lakás, szabadidő és orvosi ellátás.
- V. Alapelv:** A fizikailag, szellemileg vagy társadalmilag hátrányos helyzetű gyermeknek meg kell kapnia azt állapota és helyzete által megkövetelt kezelést, nevelést és speciális gondozást.
- VI. Alapelv:** Személyisége harmonikus kibontakoztatásához a gyermeknek szeretetre és megértésre van szüksége. Amennyire csak lehet, szülei őrizete és felelőssége alatt nőjön fel, de mindenképpen erkölcsileg és anyagilag biztonságos, szeretetteljes légkörben: a kisgyermeket kivételes körülménytől eltekintve ne válasszák külön anyjától.
- A társadalomnak és a közhatóságoknak kötelessége, hogy különleges gonddal foglalkozzanak azokkal a gyerekekkel, akiknek nincs családjuk, vagy nincs meg a létfenntartáshoz szükséges anyagi eszközük. Kívánatos, hogy a sokgyermekes családok állami vagy egyéb pótlékot kapjanak a gyermek eltartásához.
- VII. Alapelv:** A gyermeket megilleti az oktatás, amelynek legalábbis elemi fokon ingyenesnek és kötelezőnek kell lennie. Olyan nevelést és oktatást kell kapnia, mely növeli általános műveltségét és lehetővé teszi, hogy egyenlő eséllyel fejleszthesse képességeit, személyi ítélőképességét, erkölcsi és társadalmi felelősségérzetét és hogy a társadalom hasznos tagjává válhasson. A gyermeknek legyen meg minden lehetősége, hogy játszahasson és szórakozhasson, ezek a

tevékenységek feleljenek meg a nevelés által kitűzött céloknak, a társadalom és hatóságok igyekezzenek előmozdítani ennek a jognak az élvezetét.

VIII. Alapelv: Minden körülmények között a gyermek az elsők között legyen, aki védelmet és segítséget kap.

IX. Alapelv: A gyermeket meg kell védeni az elhanyagolás, kegyetlenség és kizsákmányolás minden formája ellen. Nem lehet emberkereskedelem tárgya semmilyen formában sem. A gyermeket tilos munkába állítani, amíg a megfelelő minimális életkort el nem éri. Semmilyen esetben sem lehet kényszeríteni vagy megengedni, hogy olyan munkát végezzen, amely árt az egészségének vagy oktatásának, akadályozza fizikai, szellemi, erkölcsi fejlődését.

X. Alapelv: A gyermeket meg kell védeni minden olyan gyakorlattól, amely faji, vallási vagy egyéb megkülönböztetésre vezethet. A megértés, türelem, a népek közötti barátság, az egyetemes béke és testvériség szellemében nevelkedjék és abban az érzésben, hogy az ő feladata, hogy erejét és képességeit embertársai szolgálatába állítsa.

Idegen kifejezések magyarázata:

Adekvát	a lényegét pontosan tükröző
Agresszív	támadó erőszakos
Anamnézis	előzmény
Apparátus	eszköz, szervrendszer
Auditív	hallási
Attitűd	magatartás, viselkedési mód
Differenciált	különvált, elkülönült
Esztétikus	szép, művészi, ízléses
Individuum	egyén, egyéniség
Innovatív	megújuló
Intervallum	időköz
Keresztcsatorna	különböző érzékelő területek összekapcsolása
Kommunikáció	tájékoztatás
Kompenzálás	kiegyenlítés, kipótlás
Komplex	összetett
Koncepció	felfogásmód
Korrekcio	helyreigazítás
Kreatív	alkotó, újat létrehozó
Lateralitás	oldalosság
Laterális dominancia	bal vagy jobb oldal előnyben részesítése
Motiváció	a cselekvés ösztönzője
Migráns	hazájukat elhagyni kényszerülő családok
Neurológia	ideggyógyászat
Optimális	kedvező
Patchwork család	családok, ahol vagy az egyik, vagy másik, vagy netán mindkét fél már válás után, gyermekekkel érkezik az új kapcsolatba, tehát az új család a különböző családrészek összeolvadásából jön létre (mozaikcsalád)
Percepció	érzékelés
Plasztika	szobrászat
Prevenció	megelőzés
Produktivitás	alkotó
Pszichikus	lelki
Pszichohigiéné	lelki egészség

SNI	sajátos nevelési igényű
Speciális	különleges
Specifikus	különleges, sajátos
Spontán	kényszer nélküli
Szociális	társadalmi
Szocializáció	társadalomba való beilleszkedés, szabályok elsajátítása
Szociometria	közösségen belüli kapcsolatok vizsgálata
Taktilis	tapintásos
Tolerancia	türelem
Totális	teljes, mindenre kiterjedő

Felhasznált irodalom

- B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék T.K. Budapest, 1982.
- Bakonyiné Vincze Ágnes, Nagyné Kasza Ilona: Mozgás - öröm a szabadban
- Bíró Antalné: Pszichológiától a pedagógiáig
- dr. Buda Béla: Személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája (1987.)
- dr. Bagdy Emőke: A családi szocializáció és személyiség zavarok (1986.)
- dr. Geréb György: Pszichológia (1976.)
- dr. Gósy Mária: Beszéd és beszédviselkedés az óvodában (1993.)
- dr. Hermann Alice: Emberré nevelés T.K. Budapest 1982.
- dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában (1994.)
- H-B.M.P.I. Módszertani segédanyagok
- Kabainé Huszka Antónia: Tanuljunk meg gyermeknyelven Budapest. 1980.
- Kiss Tihamér: A gyermekek értelmi fejlesztése az első hat életévben Piaget szellemében (1992.)
- Kriston - Ruzsonyi: Mozgásos játékok könyve (1993.)
- Mérei Ferenc - Binét Ágnes: Gyermeklélektan (1978.)
- Nagy Jenőné: Óvodai Programkészítés, de hogyan?
- Porkolábné dr. Balogh Katalin, Göbel Orsolya: Fejlesztő pedagógiai, pszichológiai elméleti alapok (1996.)
- Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában Alex Typó 1992.
- Pszichológia nevelőknek: Szocializációs zavarok, beilleszkedési nehézségek (1985.)
- Sugárné dr. Kádár Júlia: Beszéd és kommunikáció az óvodás és kisiskolás korban (1985.)
- Sugárné dr. Kádár Júlia: Beszédfejlődés útjai - beszédfejlesztés az óvodában (1986.)
- Sugárné Kádár Júlia: Beszéd és kommunikáció az óvodás és kisiskolás korban Akadémiai Kiadó Budapest 1985.
- Forrai Katalin: Ének az óvodában (2016.)
- Perlai Rezsőné: Az óvodáskor fejlesztőjátékai (2014.)
- Dr.Szivák Judit: Minőség az óvodában (2001)
- Beate Lohmann: Diszlexiások az iskolában (1998.)
- Karin Elke Krüll: A diszkalkuliás (számolás gyenge) gyerekek (2000.)
- Feuer Mária: A gyermekrajzok fejlődéslelektana (2000)